

VIENYBĖ

1886 • 97TH ANNIVERSARY YEAR • 1983

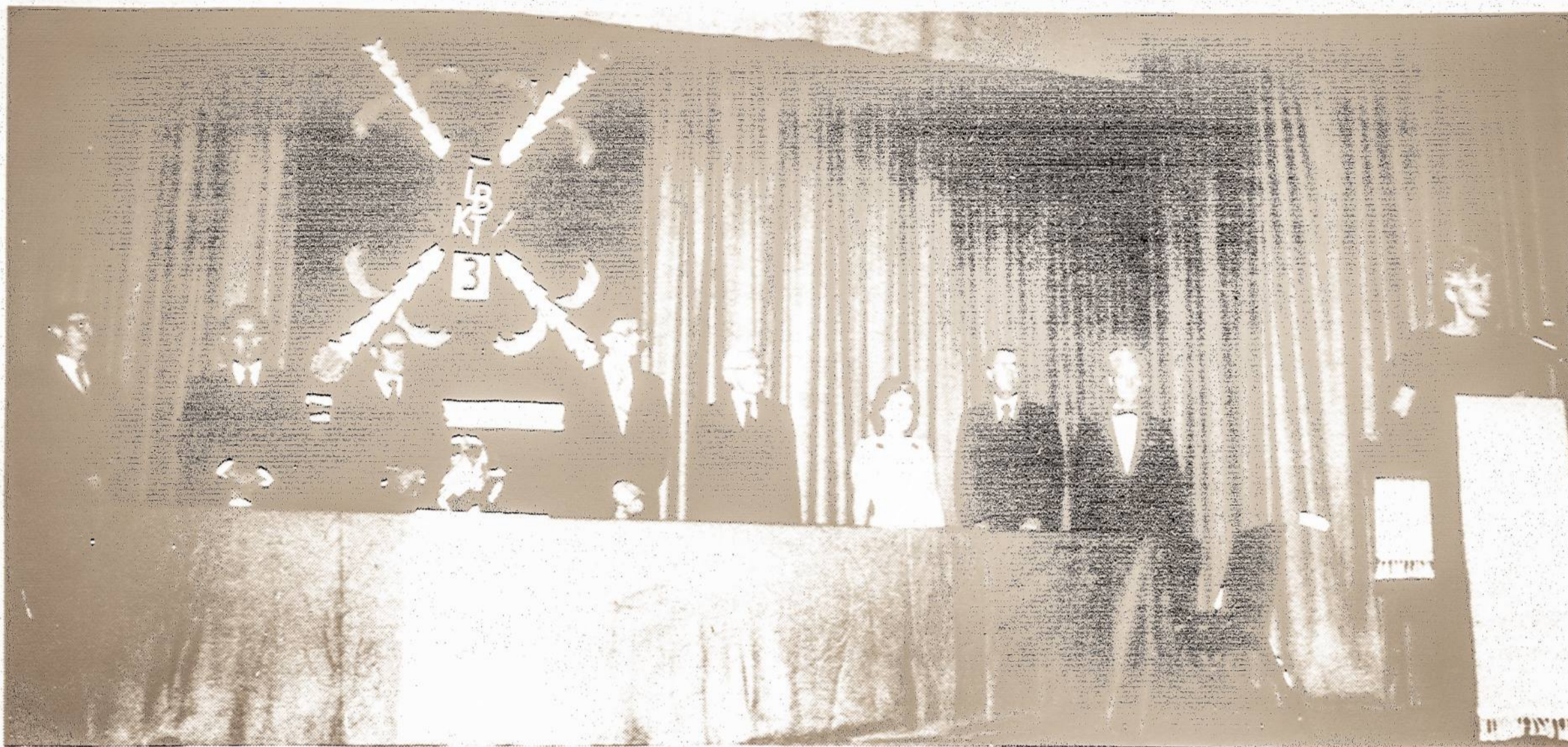
97 M. 9 N.

192 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

1983 M. GEGUŽĖS [MAY] 15 D.

Telephone
[212] 277-7257

50 CENTŲ

PREMIJŲ ŠVENTĖ

JAV LB Kultūros Tarybos trečioji premijų šventė įvyko gegužės 14 d. Kultūros židinyje, Brooklyn, N. Y.

Programos vadovas buvo Juozas Stempužis, Clevelando lietuvių radijo vedėjas.

Šventę atidarė—JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė Ingrida Bublienė. Invokaciją atliko T. Leonardas Andriekus, O.F.M. Lietuvių Bendruomenės Literatūros Premijos įteikimą atliko Lietuvių Fondo Tarybos pirmininkas Stasys Baras iš Chicagos. Ji teko rašytojai Genovaitei Kazokienei iš Australijos. Už Dailelę premija teko dail. Vytautui Ignui iš Connecticut. Kultūros darbuotojams laureatams Aleksandrai ir Liudui Sagiams negalėjus dalyvauti, premiją priėmė Romas Kezys. Už Lituanistinės Publicistikos Anglų Kalba Premiją gavo dr. Vytautas Vardys, bet, jam nedalyvaujant, priėmė kun. K. Pugevičius. Muzikos Premiją gavo laureatas komp. Jeronimas Kačinskas iš Boston, Mass. Radijo Premiją laimėjo prof. dr. Jokūbas Stukas iš New Jersey. Teatro Premiją gavo laureatas akt. Henrikas Kačinskas iš Sunny Hills, Fla. Dramos Konkurso Premiją laimėjo laureatas, dramaturgas Algirdas Landsbergis iš New Yorko.

Programą pradėjo ir baigė LB New Yorko Apygardos pirmininkas Aleksandras Vakselis. Po 10 min. pertraukos vyko meninė programa: dramos aktorius Henrikas Kačinskas skaitė poeziją, o pianu skambino Vytautas Bakšys.

Žmonių buvo apie 300. Programa pradėta 7:45 min. Baigta 11:30. Nusitęsė per ilgai, programai vadovavęs J. Stempužis, pristatydamas kalbėtojus, prašė kalbėti 30 sekundžių, kai kurių kalbos užsitęsė 30 minučių.

Kultūros židinio scenoje trečiosios premijų šventės laureatai. Iš k. į d.: dail. V. Ignas, Liet. Fondo Tarybos pirm. St. Baras, prof. dr. J. Stukas, dram. A. Landsbergis, akt. H. Kačinskas, dr. G. Kazokienė, JAV LB Krašto vald. atstovas J. Urbonas, komp. J. Kačinskas. Prie pulto — Kultūros tarybos pirm. Ingrida Bublienė. S. Narkėliūnaitės nuotraukos

JAV LB Kultūros tarybos pirm. Ingrida Bublienė sveikina dramos konkurso laureatą newyorkietį Algirdą Landsbergį. Jam premiją pasirengęs įteikti St. Baras. Dešinėje: programos vedėjas J. Stempužis.

Popiežius priėmė Lietuvos vyskupas

Balandžio 22 d., penktadienį, ryte popiežius Jonas Paulius II priėmė Lietuvos vyskopus, kurie buvo atvykę į Vatikaną vizitui, vadinamam "ad limina apostolorum".

Popiežių pasveikino vysk. Liudas Pavilonis, Kauno arkivyskupijos ir Vilkaviškio vyskupijos apaštalinis administratorius. Po jo kalbos lotyniškai prabilo popiežius. Jis sakė gerai pažįstamą žmonių gyvenimą ir kunigų darbo sąlygas Lietuvoje.

Savo kalbą popiežius užbaigė lietuviškai ir suteikė apaštališką palaiminimą visai lietuvių tautai. Jis prašė vyskopus pasveikinti visus lietuvius ir padrašinti juos jų darbuose ir pareigose. Jis sakė,

jog jis meldžiasi į šventąjį Kazimierą, kad jis gintų ir globotų Lietuvos jaunimą. Popiežius pavedė Lietuvą švč. Marijos globai.

Audiencijoje dalyvavo vysk. Liudas Povilonis, vysk. Vincentas Sladkevičius, vysk. Romualdas Krikščiūnas, vysk. Antanas Vaičius ir Vilniaus kapitularinis vikaras kun. Algirdas Gutauskas.

Balandžio 23 d. vyskupai išvyko į Lietuvą.

Romos lietuviai Lietuvos vyskupams išleistuves surengė Villa Lituania patalpose.

Kaune ir Vilniuje savo pasirodymus surengė Filipinų dainų ir šokių ansamblis "Fiesta Filipina".

Iš 9-ojo Tautos Fondo suvažiavimo New Yorke

Gegužės 7 d. Kultūros židinyje New Yorke susirinko trisdešimt šeši žmonės iš JAV ir Kanados metiniam Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto lėšų telkėjo — Tautos Fondo — narių-atstovų suvažiavimui. Dalyviai atstovavo 1064 narius, 88 organizacijas ir VLIKą.

Salia Tautos Fondo Tarybos, Valdybos, atstovybių ir VLIKO pranešimų išklauso, klausimų ir pasikeitimo nuomonėmis, suvažiavimas įvykdė JAV įstatymų reikalaujamus vadovaujamų organų rinkimus.

Į Tautos Fondo Tarybą išrinkti (skliausteliuose nurodytas gautas balsų skaičius): Jurgis Bobelis (2033), Juozas Giedraitis (2027), Aldona Janačienė (2026), Jurgis Valaitis (2023), Liutas Grinius (2020), Algirdas Sperauskas (2015), Irena Banaitienė (2001), Antanas Firavičius (1957), Aleksandras Vakselis (1817), Marija Noreikienė (1804), Jonas Petrulis (1787), Charles Vilnis (1666).

Į Kontrolės Komisiją išrinkti: Petras Ažuolas, Adolfas Čampė ir Liudas Tamošaitis.

Vadovybių rinkimus pravedė suvažiavimo sudarytos Kandidatų siūlymo (pirm. Jonas Klevečka) ir Mandatų (pirm. Jonė Pumputienė) komisijos.

Tuoju po suvažiavimo įvykusiame Tarybos posėdyje, kuriame dalyvavo dvylika iš trylikos Tarybos narių, Tarybos pirmininku perrinktas Aleksandras Vakselis. Taryba taip pat patvirtino Valdybos pirmininko pareigose Juozą Giedraitį, kuris pranešė, kad 1982 metų valdyba tęs darbą 1983 metais sename sąstata.

Iždininko duomenimis Tautos Fondo piniginė padėtis nuo 1979 metų kasmet po truputį gerėjo, tačiau surenkamos aukos mažai viršijo VLIKO išlaidas. Pastovaus kapitalo Lietuvos Laisvės Išdas — kraitis Lietuvai ir palūkanos ateities Lietuvos bylos darbų finansavimo garantavimui — auga palengva. 1982 m. sausio 1 d. Laisvės Išde buvo \$49,000, o pabaigoje — \$119,000. Lyginant su Lietuvių Bendruomenės kultūriniais tikslams skirtu Lietuvių Fondo \$2,8 milijonų kapitalu, išeivių politinio darbo kapitalas yra labai mažas. Būtina Tautos Fondo kapitalą visomis jėgomis didinti.

Vilniuje, Lietuvos dailės muziejuje, veikia naujos parodos: Adomo Galdiko piešinių paroda-publikacija, R. Naravienės keramikos paroda, "Lietuvos dailė 1907-1940 m."

VIENYBĖ

Oldest Lithuanian newspaper in the world.
Established in 1886 by J. J. Paukstys.
Publication number (USPS-659180).

Vienybe is published twice a month by Valerie Tysliava and son Joseph N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207. Second Class postage paid at Brooklyn, N. Y. Postmaster: Send address changes to Vienybe, 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207.

Subscription per year \$10.00. By First-Class mail \$25.00.

Staff: Editor: Jonas Valaitis; Managing and Layout editor: Valerie Tysliava; Assistant: Edmund Vaičiulis; Composition: Ann Waivada; Business Manager and Photo editor: Joseph N. Tysliava.

Contributing editors and writers: Dr. Algirdas Budreckis, Demie Jonaitis, Charles P. Kal, Jonas Kiznis, Juozas Kreivėnas, Salomėja Narkėliūnaitė, Edvardas Šulaitis, Vytautas Zalatorius.

MUMS REIKIA DAUGIAU VAIŽGANTŲ!

Visokių mažareikšmių sukakčių bei minėjimų sraute pro mus praėjo mažiau pastebėta gaivintojo ir dar didesnio kūrėjo kun. Juozo Tumo-Vaižganto 50 metų mirties sukaktis. Populiariai tik Vaižgantu žinomas, šis rašytojas, žurnalistas, literatūros istorikas bei kritikas, visuomenės veikėjas, mirė 1933 m. balandžio 29 d. (gimė 1869 m.).

“Vaižgantas — vienas žymiausių XX amž. pradžios lietuvių grožinės prozos atstovų. Jo kūryba plati savo tematine apimtimi, įvairi žanrais, svairi keliamomis problemomis, patraukli ir žavinti stiliaus bei kalbos gyvumu, originalumu. Labai turtingos prigimties, neišsenkamos energijos rašytojas — Vaižgantas davė ne tik grožinės kūrybos, bet ir publicistikos, apybraižų, literatūros istorijos ir kritikos raštų, kurių gera dalis — nėra nustojusi reikšmės dar ir šiandien”, — taip rašoma Vaižganto rinktinių raštų (Vilnius, 1957 m.) įžangoje (autorė—V. Zaborskaitė).

Kuomet buvo minima Vaižganto 100 metų gimimo sukaktis, Vilniuje pasirodė jo vienas iš svarbiausių grožinės literatūros kūrinių — “Pragiedruliai”. Pirmoji “Pragiedrulių” dalis — “Gondingos kraštas” pirmą kartą buvo išleista Vilniuje 1918 m., o antroji — “Vaduvų kraštas” — 1920 m. Reikia pažymėti, jog autoriui gyvam esant, “Pragiedruliai” susilaukė vienintelio naujo leidimo 1926 metais (tik pirmosios dalies pirmoji pusė prieš tai dar buvo išleista 1923 metais).

1969 metų “Pragiedrulių” leidimo įžangoje rašytojas Antanas Venclova iškelia pažymėtinus Vaižganto asmenybės bei kūrybinius bruožus. Jis rašo:

“Sakoma, kad stilius — tai žmogus. Ypač šis posakis tinka Vaižganto stiliui. Reto rašytojo kalboje taip giliai jauti jo paties asmenybę — karštą, sangvinišką temperamentą, judrią vaizduotę. Vaižganto pasakojimas impulsyvus, pilnas gyvo pokalbio elementų.

Nenuostabu, kad iš Vaižganto kalbos turtingumo ir gražumo bei stiliaus mokėsi tokie mūsų rašytojai, kaip Petras Cvirka, Aleksandras Guzevičius ir kiti. Tai iš tikrųjų gera mokykla. Ji verta didelio mūsų kalbos ir stiliaus tyrinėtojų dėmesio ir studijų”.

Čia minimo “Pragiedrulių” leidimo antrojo tomo gale A. Vaitiekūnienės pastebėtas Vaižganto kūrybos įvertinimas. Jo pabaiga skamba taip:

“Pragiedruliai” — reikšmingas mūsų prozos raidos etapas. Tai pirmas lietuvių literatūroje toks monumentalus ir tokios sudėtingos problematikos kūrinys apie kaimą. “Be “Pragiedrulių” tiesiog neįmanoma suvokti Vaižganto meninės individualybės, pajusti jo kūrybos savitumo bei originalumo. Didelio menininko atgaivinta praeitis daug kuo įdomi ir socializmo epochai. “Pragiedruliuose” mus domina pavaizduotas liaudies priešinimasis carizmui ir reiškiamą meilę gimtajam kraštui, žavi žmogaus kūrybingumas bei moralinis vertingumas, grožio ir gėrio troškimas. O del nepakartojamo žodžio meno veikalas nenykstamai gyvas ir patrauklus dabartiniam skaitytojui”.

Panašių atsiliepimų apie Vaižganto kūrybą, parašytų literatūros žinovų šių dienų Lietuvoje, būtų galima pacituoti dešimtimis. Jis pasirodė įvairiuose ten išleistuose veikaluose ir periodikoje.

Apie Vaižganto kūrybą vienodai gerai atsiliepė Lietuvoje ir Amerikoje išleistos enciklopedijos.

Išėivių enciklopedijoje tarp kitko rašoma: (Vaižgantas) mėgino bendradarbiauti su marksistinės Kultūros laikraščiu, mėgino bendradarbiauti ir su V. Kapsuko komunistine valdžia. Dėl to susilaukdavo nepritarimo iš tų, kurie atskirą faktą vertindavo kaip visumos dalį. Tuo savo originalumu, nuoširdumu, gera valia ir visiems paslaugumu V. buvo populiarus ir su šiluma sutinkamas visų lietuvių.”

Pažymėtina, jog šie žodžiai apie Vaižgantą rašomi išėiviškoje enciklopedijoje, kurios gal dauguma bendradarbių apie bet kokį bendravimą su priešišku įsitikinimų bei ideologijų žmonėmis visai negali galvot”.

Įdomu, kad Vaižgantas reiškėsi ne tik kaip rašytojas, bet ir kaip žurnalistas, redaktorius, paskelbęs daug publicistinių straipsnių. Pradėjęs rašyti Apžvalgoje, jis savo rašinius daugiausia skelbė jo redaguotuose laikraščiuose ar žurnaluose: Vilniaus Žiniose, Tėvynės Sarge, Žinyčioje, Viltyje, Vaire, Rygos Garse, Lietuvos Aide, Tautoje, Trimite ir kitur. Jis rašė visur, kur tik buvo prašomas ir jo straipsniai dažnai lietė lenkinimo temas. Dėl savo aštrių straipsnių prieš lenkus Viltyje, jis bažnytinės vyriausybės atšauktas iš Vilniaus ir 1911 paskirtas provincijoje — į Laižuvos parapiją. Bet ten ilgai neišbuvo. Dar tais pačiais metais atvyko į

VLIKO VEIKLA PASAULINIŲ MASTU

VLIKO valdybos atstovas pranešė, kad 1982 m. JAV prezidentas pirmą kartą istorijoje pasveikino VLIKą Seimo proga kaip politinį Lietuvos veiksnį. 1982 m. VLIKas atstovavo Lietuvą Pasaulio Antikomunistinės Lygos suvažiavime, Tokyjo mieste Japonijoje, ir sudarė naujus ryšius su apie 18 vadintų trečiojo pasaulio valstybių atstovais. Lietuvos bylos populiarinimas ne Vakarų valstybių tarpe Lietuvai yra labai svarbus.

1983 metais stipri VLIKO delegacija dalyvavo Europos Parlamento sesijoje, Strasburge, kurioje buvo priimta rezoliucija Pabaltijo valstybių de facto nepriklausomybės atstatymo reikalu. Šie trumpi rinktiniai pavyzdžiai rodo, kad VLIKas savo pareigas tęsia su ne mažėjančiomis, bet stiprėjančiomis jėgomis.

1983 metai yra VLIKO keturiasdešimties darbo metų jubiliejiniai metai. VLIKas yra Lietuvai reikalingas ir negali būti jokios kalbos apie jo atsakomybės perkėlimą

kam kitam. Lietuvos politinės bylos atstovavimas ir tarptautiniai ryšiai yra VLIKO darbo paskirtys, kurias jis su visuomenės talka 40 metų sėkmingai vykdo ir vykdys ateityje.

Suvažiavimui pirmininkavo Aleksandras Vakselis, prezidentūrai sudarė Lietuvos Generalinis konsulas Anicetas Simutis, VLIKO valdybos atstovas Liūtas Grinius, Tautos Fondo valdybos pirmininkas Juozas Giedraitis, Tautos Fondo Kanados Atstovybės pirmininkas Antanas Firavičius ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovė Gintė Damušytė.

Suvažiavimui sekretoriavo Irena Banaitienė. Suvažiavimą palaimino malda Tėvas Leonardas Andriekus, OFM. Suvažiavimo pradžioje susikaupimo minute visi dalyviai pagerbė 1982 m. spalio 10 d. mirusį VLIKO ir Tautos Fondo darbuotoją, ekonomistą ir Lietuvos Vyriausybės ministrą, Juozą Audėną.

Senatoriaus Percy laiškas Gromykai

1983 m. balandžio 20 d. senatorius Charles H. Percy pasiuntė VLIKO pirmininkui dr. K. Bobeliui sekančio turinio laišką:

“Žinodamas kaip Jums rūpi Benedict Scott (Vytauto Skuodžio), 1929 m. Chicagoj gimusio ir 1930 m. į Lietuvą emigravusio Amerikos piliečio byla, aš norėčiau Jus painformuoti apie savo vėliausias pastangas jo reikalui.

“Kovo mėn. paskutinę savaitę mano Užsienio Reikalų Komiteto pareigūnas lankėsi Sovietų Sąjungoje, parinkti informacijos netrukus vyksiantiems apklausinėjimams apie Sovietų Sąjungos-Amerikos santykius. Jis įteikė mano laišką Sovietų ministro pirmininko pavaduotojui Andrejui Gromykai.

Šiame laiške aš raginau Gromyką imtis iniciatyvos peržiūrėti Skuodžio bylą ir leisti jam emi-

gruoti. Pabrėžiau, kad Skuodis yra gimęs Chicagoj, Illinois valstijoje, ir todėl man jo byla yra ir asmeniškai svarbi. Aš taip pat jį painformavau, kad Sovietų Sąjungos-Amerikos santykiams ypatingai kenkia mums nepriimtinas Sovietų elgesys žmogaus teisių klausimu.

“Aš tikiuosi, kad ši intervencija padės Vytautui Skuodžiui kuris jau ilgai ir įtemptai stengiasi sugrįžti namo. Gavęs daugiau žinių Jus painformuosiu”.

POSĖDŽIAVO LENKIJOS LIETUVIAI

Kovo 19 d. Seinuose posėdžiavo LVKD komisija. Ji svarstė Dariaus-Girėno skridimo 50 metų sukakties programą. Patį minėjimą planuoja suruošti lakūnų žuvimo vietoje, Soldino miškelyje.

Ameriką Saulės namams aukų rinkti. Amerikoje viešėjo tris mėnesius ir apie šią kelionę parašė išpūdžius, pavadintus “Ten gera, kur mūsų nėra”.

☆ ☆ ☆

Pačiu stipriausiuoju Vaižganto grožinės literatūros kūriniu laikomos jo “Dėdės ir dėdienės”. Šioje apysakoje rašytojas vaizduoja dviejų epochų — feodolizmo ir kaptializmo — sankryžą. Vaižgantas savo apysakoje parodė kaip be galo išnauduojamas ir labai prislėgtas žmogus randa savyje jėgų nepalūžti.

Pagal “Dėdžių ir dėdėnių” apysaką 1970 metais Lietuvos Kino studija paruošė filmą, pavadintą “Tas prakeiktas nuolankumas”, tačiau jame nelabai sugebėta išvystyti vaižgantiška kūrybinė dvasia.

☆ ☆ ☆

Ne tik Vaižganto grožinė literatūra, bet ir jo kai kuri publicistika yra aktuali ir šiandien. Būdamas Petrograde 1916 metais Vaižgantas taip rašė: “Leistina žmogui pirma gerai apsirūpinti, nes tai natūralus dalykas: prima caritas ab ego. Tik anaipol negirtina, jei žmogus per savo visą amžių tiek ir tesisieloja, kaip čia geriau ir dar geriau apsirūpinus, nes jis — visuomeninis asmuo, animal sociale, ir jam privalu rūpintis ne tik savimi — dalimi, ar ir visuomene — visuma. Ta privalybė, ta pareiga įkvėpta žmogui lyg kokia antroji sąžinė: ją pildant, ramu ir džiaugsminga: ją smelkiant — abuoja ir pikta. Vienas grynas egoizmas žmogaus nepatenkina, juo nepasigirsi; visuomenei gi klojamos darbų ir talentų brangenybės — pačios žmogų iškelia, pagarbina ir patenkina.

☆ ☆ ☆

Šios vaižgantiškos mintys aktualios ir šiandien, kuomet gero gyvenimo vaikymasis ir tik asmeniškų interesų tenkinimas yra tapę pagrindiniais žmonių siekimais. Mums reikia daugiau Vaižgantų, kurie išdrįstų gėdinti žmones dėl jų menkystės!

Edvardas Šulaitis

Vienybė, 1983 m. gegužės 15 d.

STEBĖTOJO PASTABOS

Yra teigiančių, jog lietuvių laisvoje spaudoje Vakaruose nemaža cenzūros, taigi autorių rašiniai, arba stipriai išbraukiami išcenzūruojami ar visai netalpinami.

Tą mintį konkrečiai, atrodo, parėmė tūlas spaudos mėgėjas Chicagoje K. Radvila, kuris Morkūno spaustuviėje išspausdino 32 puslapių brošiūrėlę, pavadintą "Be cenzūros". Ten patalpinta 10 K. Radvilos rašinėlių ir straipsnių įvairiomis temomis. Spėju, kad daugumą tų rašinių negalėjo įtilpti išeivių lietuvių spaudoj, o kiti — atspausdinti išbraukti.

Atrodo, kad K. Radvila yra bloguose santykiuose su Naujienomis, kadangi tame laikraštyje tokiems rašiniams, kaip Radvilos, visada turėtų atsirasti vietos, nes jame telpa panašaus turinio "laisvi" pasisakymai.

Dabar atrodo, kad autorius negana, kad turėjo sugaišti daug brangaus laiko (gal jis jau pensinikas?) ir dar priedui išleisti nemaža doleriukų, norėdamas su savo kūryba pasirodyti viešumoje. Taigi dviguba nesėkmė...

Aš manau, jog K. Radvilos brošiūrėlėje yra tikrai aukso vertų pasisakymų, tik jie ten ne tuo adresu siunčiami. Ir kas gi galėtų ginčyti tokius neginčijamus teigimus:

"Jeigu manoma, kad mūsų visa veikla vien nuo negausios grupelės priklausau, tai tikras nesupratimas. Lietuvių visuomenė yra labai individuali ir nemėgsta kai kas nors jų vardu pergarsiai šūkauti".

Už šiuos žodžius K. Radvilai koks nors mūsų veiksnys turėtų paskirti bent mažutę premiją!

Amerikoj dar vis tebegyvuoja atskilėlių nuo Lietuvių Bendruomenės grupelė, pasisavinusi tą patį vardą kaip ir pagrindinė Lietuvių Bendruomenė, kuri šiame krašte jau seniai veikia, ir bando šį tą veikti. Amerikos teisme bendruomenių laukia byla, kuriai baigti terminas rugpjūčio-1 d.

Neseniai, balandžio 9 d. Chicagoje buvo "Registruotojų" atskilėlių nuo Lietuvių Bendruomenės bei jų rėmėjų susirinkimas. Čia kalbėję pasakė dr. V. Pliplys, save tituluojąs R. Lietuvių Bendruomenės Tarybos prezidiumo pirmininku. Naujienos 1983 m. Nr. 80 atspausdino kalbos tekstą. Skaitome:

"Jau nemažai politinių emigrantų nusilenkė Lietuvos okupantui, pasidarė bendradarbiais ir iš savo ankstesnių įsipareigojimų pasitraukė. Vien tik meno žmonių tarpe priskaitoma tokių jau netoli dvidešimties".

Atrodo, kad "registruotieji" bendruomenininkai sudarinėja tokių net ir sąrašus, nes turi tikslus skaičius. Gerai, kad jie negyvena Lietuvoje, kur prie visokių valdžių tokie sąrašų sudarinėtojai galėjo konkrečiai pasireikšti, įrodant šautuvu ar kitokia fizine priemone savo "patriotiškumą". Čia jie, gaila, (ir kartu Dievui dėkui), kad jie tokios galios neturi.

Lietuviai, atrodo, yra sumanūs žmonės, gal net sumanesni negu Vieni, 1983 m. gegužės 15 d.

daugelis kitų tautybių, ypatingai tų, kurių žmonės garsiai šaukia, rėkia ir kažkodėl mažai pasiekia.

Laisvės laikraštyje skaitau žinią, jog Kalifornijos gyventoja advokatė Margaret Hume praėjusią vasarą nuvyko į Vilnių ir ten ištekėjo už kino režisieriaus Rimo Poškaičio. Ir štai, tas jaunikis iš Vilniaus jau gyvena San Francisco, Cal. ir žada pradėti laimingą gyvenimą.

Mes žinome labai maža atvejų, kad Lietuvos vyrus, ir susituokusius su Amerikos pilietėmis, iš to krašto išleistų. Bendrai, net nė prie vedybų retai beprileidžia. Tokių atsitikimų tėra tik vienas, kitas. Kas kita Amerikos vyriškiams, kurie nori parsivežti jaunamartės iš Lietuvos (arba bendrai iš Tarybų Sąjungos). Vien tik lietuvių tokių gal jau galėtume priskaičiuoti šimtinę.

Tačiau Margaret Hume pavyzdys rodo, kad ir šio krašto lietuvių turi šokių tokių galimybių sužvejoti kokį nors Kastytį Baltijos pajūryje...

O kurie dėl sutuoktinių neišleidimo Amerikon visai streikuoja, net badauja, gal galėtų pasimokyti iš Margaritos Poškaitienės. [eš.]

Ruošiamas Dariaus ir Girėno albumas

Šiomet sukanka 50 metų nuo mūsų tautos didvyrių Dariaus ir Girėno transatlantinio žygio. Šiai sukakčiai tinkamai atžymėti, jau baigiamas spaudai paruošti specialus albumas, kurį leidžia Chicagoje tam tikslui sudarytas komitetas.

Albumas bus didelio 22½ cm x 28½ cm (8½" x 11") formato, spausdintas ant geresnės rūšies popieriaus. Albumo viršelis bus kietas, oranžinės spalvos ("Lituanicos" lėktuvo spalva). Į viršelį bus išspausdintas albumo pavadinimas ir prasmingas piešinys. Pajvairinimui, numatoma albumą papuošti mūsų dailininkų grafikos darbais.

Kad šis istorinės vertės albumas būtų naudingas tiek lietuviams, tiek ir kitataučiams, tekstas bus lietuvių ir anglų kalbomis. Numatoma, jog teksto bus apie 40 puslapių, o nuotraukų, apie 200, dar bus apie 80—120 puslapių. Taigi iš viso susidarys apie 120—160 psl. leidinys. Paaikškinimai po nuotraukomis bus taip pat abiejomis kalbomis.

Albumą redaguoja Edmundas Jasiūnas, parašęs daug aviacinės temomis straipsnių. Albume panaudosima medžiaga yra paimta iš jo privataus archyvo, sukaupto per paskutiniuosius 30 metų. Albumui papildyti, dar ypač trūksta geresnės kokybės fotografijų iš 1932 metais lietuviškose kolonijose surengtų aviacijos dienų. Kas tokių, ar šiaip istoriniai svarbesnių Dariaus-Girėno veiklos fotografijų turi, prašome nedelsiant kontaktuoti redaktorių E. Jasiūną: 3704 W. 70th Place, Chicago, IL 60629, tel. (312) 581-3163. Padarius kopijas, originalai bus savininkams gražinti, o albume bus

APIE CHICAGOS MERO RINKIMUS

ADV. CHARLES P. KAL

Istorinis faktas pasikartojo, bet lietuviai iš to nepasimokė ir dėl to skaudžiai politiškai nukentėjo. Buv. pasėkmingai išstarnavusi keturis metus, merė susilaukė daugumos noro kad kitam terminui būtų perrinkta. Viskas vyko sėkmingai, kol jaunas Chicagos prokuroras, turėdamas per didelę ambiciją, bereikalingai įsimaišė į rinkimų kompaniją ir tuo būdu suskaldė baltųjų rinkikų balsus.

Juodasis kandidatas tą progą išnaudojo ir tapo išrinktas, nors jų rasė tesudaro apie 25% gyventojų, o susiskaldžius baltųjų balsams, Chicago pateko į juodųjų rankas. Toks "laimėjimas" skaudžiai palietė lietuvių kolonijų ateitį.

Panašiu būdu į majorus pateko juodžiai Atlantoj-Young, Los Angeles-Bradley, Detroit-Coleman, You ir Washington-Bary bei Chicagoje-H. Washington.

Jeigu baltieji rinkikai nebūtų tarpusavyje susiskaldę, kaip Chicagoje, tai nė vienas nepatyręs nebūtų išrinktas į majoro postą.

Chicago lietuviai ateityje gali labai nukentėti ir prarasti savo ne tik nuosavybes, bet ir ekonomiškus, kultūrinius atsiekimus, kadangi mes dar neišmokome nuo

skaudaus smūgio dirbti vieningą visuomeninį darbą.

Šioje vietoje noriu pažymėti, kad kai kurie lietuvių ir ne lietuvių vadai nori politiškai keršyti, dėl vieno kitų silpnybės ir tuščio pavydo. Pvz., per balandžio 12 d. balsavimą mes lietuvių grupė, susirinkom apie 9 val. vak. į svetainę, klausyt balsavimo rezultatų. Vieni geria alų, kiti — kavą; visu nuotaika linksma.

Vienas mūsų, p. Sumanas, kaip humoristas, pradėjo: išdalino asmenines korteles. Viena ponija, priėjusi prie J. Bacevičiaus, paprašė jo biznio kortelės. Kita moteris irgi paprašė J. Bacevičiaus kortelės. Apie 10 val. vak. mes visi pradėjome skirstytis į namus. Pasirodė, kad lietuvių grupėje buvo ir provokatorius, kuris sekantį sekmadienį paskambino TV 2-am kanalui, rodos, sakydamas, kad p. Bacevičius "pedleriuoja", dalindamas savo biznio korteles. Bet, iš tikrųjų, tai yra normalu. Tą patį sekmadienį iš TV 2-tro kanalo atvažiavo reporteris į J. Bacevičiaus biznio įstaigą, kuri tuo laiku buvo uždaryta. Reporteris nufotografavo iš lauko brokerio įstaigą, kurią TV 2-ras kanalas žinovams du kartu parodė, komentuodamas, kad J. Bacevičius dalino biznio korteles.

J. Bacevičius, jausdamas, kad neteisingai apšmeižtas, kas sudaro jam nuoskaudą ir bizniui iššaukia nuostolius. Atrodo, kad pagal veikiančius įstatymus jis turi legalią pagrindą išspręsti šį konfliktą.

Man rodos, kad p. Bacevičius ir kiti yra užsitarnavę pagarbos. Jis davė daug šiai lietuvių kolonijai, o sau asmeniškai nieko nesiekė. Jis ne tik yra drąsus, bet ir gabus. Žinoma, niekas negali atimti iš jo gamtos dovaną — gabumą ir sumanumų...

LIET. PASIUNTINYBĖ DĖKOJA UŽ AUKAS REMONTO REIKALAMS

1983 m. gegužės 1 d. baigtas aukų vaju Lietuvos Pasiuntinybės rūmų remontuoti. Lietuvos Pasiuntinybės Rūmams Restauruoti Komiteto Vajaus Komisijos nurodyta remontui reikalinga suma buvo \$120,000.00, o ligi gegužės 1 d. gauta—\$127,262.13.

Gėrėdamasis lietuvių organizacijų, šeimų ir pavienių asmenų ypatingu dosnumu, vajui pasibaigus nuoširdžiai dėkoju: aukotojams, LPRR Komitetui, Vajaus Komitetai, spaudai, radijų valandėlių vedėjams už reikalo gilų parėmimą ir atodairą Lietuvos valstybės namo atžvilgiu. Taip pat dėkoju Techninei Komisijai už jos profesinius patarimus ir remonto darbų priežiūrą.

Lietuvos Pasiuntinybės Rūmų Restauruoti Komitetas 1983.IV.30 d. posėdyje Pasiuntinybės patalpose nutarė paruošti leidinį, kuriame bus paskelbtas aukojusiųjų sąrašas ir išlaidų apyskaita.

Dr. Stasys Bačkis
Lietuvos atstovas
Washington, D. C.

LIETUVIAI AMERIKOJE IR PASAULYJE

Bendruomenės Rytų Pakraščio konferencija

JAV Lietuvių Bendruomenės Rytinio Pakraščio Konferencija įvyko 1983 m. balandžio 23 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje New Haven, Conn. Šalia Krašto Valdybos narių dalyvavo 40 Bostono, Connecticut, New Jersey, New Yorko, Pietryčių ir Floridos apygardų bei apylinkių atstovų ir LB darbuotojų.

10 val. ryto pirmą posėdį atidarė JAV LB Krašto Valdybos vykdančysis vicepirmininkas Jonas Urbonas. Jis išdėstė konferencijos tikslus. LB Connecticut apygardos pirmininkė Albina Lipčienė dalyvius pasveikino. Vėliau buvo svečių pristatymas ir sveikinimai. LB veteranas dr. Petras Vileišis iš Connecticut taip pat tarė žodį.

LB Krašto Valdybos nariai padarė pranešimus, pradedant Krašto Valdybos pirmininku dr. Antanu Butkum iš Cleveland, Ohio. Po jo darė pranešimus apie savo veiklos sritis: organizacinių reikalų vicepirm. Jonas Urbonas, kultūros tarybos pirm. Ingrida Bublienė, religiniams reikalams tarybos pirm. kun. Kazimieras Pugevičius ir švietimo tarybos pirm. Jonas Kavaliūnas.

Sekė dėl pranešimų paklausimai. Diskusijos daugiausia lietė šeštadieninių mokyklų subsidijavimą, kultūros premijų rūšis, jų įteikimą, mokyklinių vadovėlių trukumus ir Pasaulio Lietuvių Dienas.

Po pietų petraukos 2 val. p. p. visuomeniniams reikalams tarybos pirm. dr. Algirdas Budreckis padarė šios srities veiklos apžvalgą. Daiva Kezienė pareferavo apie Ypatingų Tyrinėjimų Įstaigos (OSI) bylas ir pavaizdavo Kungio bylą su videofilmu. Kapitonas Andrius Eiva papasakojo apie Laisvojo Afganistano Sąjungos darbus ir siekimus.

Diskusijos ir paklausimai dėl šių pranešimų užtruko gana ilgai. Dėl laiko stokos buvo apsieita be apylinkių pranešimų. Sekančių apygardų pirmininkai pranešė apie savo vienetų veiklą: Connecticut (A. Lipčienė), Boston, Mass. (J. Rutenis), New Jersey (K. Jurkūnas), New Yorko (A. Vakselis), Pietryčių (T. Gečienė) ir Floridos (J. Urbšaitis). Konferencija uždarė 6 val. **A.M.B.**

30-OJI STUDIJŲ SAVAITĖ

Šiomet Europos lietuviškų studijų savaitė įvyks liepos 24-31 d. d. Augsburgėje, V. Vokietijoje, St. Ulrich Akademijos namuose, Kappelberg 1.

Savaitė prasidės liepos 24 d. koncertu, kuriame programą atliks sol. Lilija Šukytė, akompanuojant Ramintai Lampsatytei-Kollars.

Paskaitininkais sutiko būti Br. Kviklys, dr. K. Čeginskas, dr. A. Gerutis, dr. A. Štomas, A. Rubikas, V. Natkevičius, K. Almėnas, dr. V. Vardys ir kt.

JAV Lietuvių Bendruomenės Rytinio pakraščio darbuotojų konferencija, įvykusi balandžio 23 d., New Haven, Connecticut, Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje. J. Urbono nuotr.

Iš JAV L-Bės Krašto Valdybos posėdžio, įvykusio kovo 26-27 d. d. Clevelande. Nuotraukoje: Jonas Kavaliūnas, JAV LB Švietimo Tarybos pirm.; Ingrida Bublienė, JAV LB Kultūros Tarybos pirm.; dr. Henrikas Brazaitis, LB KV-bos vicepirm. administraciniams reikalams; dr. Antanas Butkus, JAV LB Valdybos pirmininkas. J. Urbono nuotr.

Disidentas prof. dr. A. Pranckevičius Clevelande parapijos knygyne. Iš k.: E. Pranckevičius [A. Pranckevičiaus dėdė], žmona Liudvika, duktė Viktorija, Knygyno vedėjas J. Žilionis, prof. dr. A. Pranckevičius ir kleb. G. Kijauskai, s. j. V. Bacevičiaus nuotr.

Aldona Miškinienė, L. B. Kultūros atstovė, įteikia Clevelande šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos vedėjui J. Vynioniui LB paramą. V. Bacevičiaus nuotr.

CLEVELAND, OHIO

Atstovai į 5-ojo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą Cleveland, Ohio, kovo 19-20 d. d. suvažiavime nutarė:

1. Suvažiavimas sveikina kovojantį Lietuvos jaunimą. Mes pilnai solidarizuojame su jumis ir jūsų kovą už tautinę ir religinę laisvę ir už žmogaus ir civilines teises. Suvažiavime mes ruošiamės 5-ajam Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui. Kongresą skirsime jums ir jūsų kovai. Kreipiamės į viso pasaulio lietuvių jaunimą, Lietuvoje ir kitur, kuris yra atitoleš nuo lietuvių tautos sunkios kovos už laisvę, ir juos raginame prie šios garbingos kovos pilnu entuziazmu prisidėti.

2. Suvažiavimas reiškia protestą prieš kunigo Alfonso Svarinsko suėmimą. Suvažiavimas paruošęs prašymus JAV-bių ir Kanados užsienių reikalų ministerijoms, prašydamas, kad šios ministerijos Sovietų valdžiai pareikštų greitą ir griežtą protestą kun. Svarinsko, prieš suėmimą. Esame paruošę petiją Sovietų Sąjungos KP-jos generaliniam sekretoriui, reikalaujant kun. Svarinskui laisvės.

Suvažiavimas sveikina kun. Svarinską ir jam linki ištvermės sunkiuose dabarties varguose.

3. Suvažiavimas reiškia protestą prieš "Office of Special Investigations" kolaboraciją su KGB, dėl Amerikos lietuvių persekiojimo, ir siunčia protestą JAV Teisingumo Sekretoriui W. French Smith, reikalaujant, kad ši kolaboracija būtų tuojau sustabdyta.

4. Suvažiavimas sveikina PLB-ės, JAV LB-ės, ir KLB-ės Valdybas ir reiškia ypatingą padėką JAV LB-ės pirmininkui dr. Butkui už suvažiavime dalyvavimą.

IŠ VYČIŲ VEIKLOS

Lietuvos vyčių 3-čios kuopos vyčiai uoliai dalyvauja Philadelphiajos lietuvių gyvenime. Jie jau ruošiasi Lietuvos vyčių 70-ajam seimui, įvyksiančiam rugpjūčio 18-21 Philadelphiajoje.

Vienybė, 1983 m. gegužės 15 d.

BOSTON, MASS.

Lietuvių Piliiečių D-jos Balius 100-čio Jono Kasmausko pagerbimas

So. Bostono Lietuvių piliiečių d-jos metinis koncertas ir balius ruošiamas gegužės 22 d., 3 val. p. p. draugijos didžiojoje auditorijoje. Jame bus pagerbtas nusipelnęs ilgametis draugijos narys, dirbęs visoje eilėje lietuviškų organizacijų, spaudos rėmėjas Jonas Kasmauskas, kuriam suėjo 100 metų amžiaus. Tai pats seniausias draugijos narys.

Meninę programą atliks-solistas Benediktas Povilavičius, akompanuojant kompozitoriui Jeronimui Kačinskui. Po meninės dalies bus vaišės ir šokiai. Lietuviai ypač nariai kviečiami dalyvauti baliuje, pagerbti ir šimtmetį lietuvių. Bilietus galima užsisakyti pas d-jos reikalų vedėją Algį Smitą tel. 268-9058 arba pas valdybos narius. Galima užsisakyti ir stalus po 10 asmenų.

Lietuvis Joe Casper yra kandidatas į Svetimo komitetą. Jam renginys su menine programa ruošiamas birželio 5 d. So. Bostono Lietuvių piliiečių d-jos salėje. Pradžią 12 val.

So. Bostono Liet. pil. d-jos banketas su programa ruošiamas gegužės 22 d. 3 val. p. p.

Jono Vanagaičio šaulių kuopos 25 metų sukakties minėjimas ruošiamas lapkričio 27 d.

VOKIETIJA

Hamburgo Apylinkės Lietuvių Savišalpa kovo 18 d. metiniam susirinkime išrinko naują valdybą: I. Sragauskis-pirmininkas, R. Baliulis-vicepirmininkas, A. Mašidlauskienė-vicepirmininkė, E. Banevičienė-sekretorė ir A. Gedvilakasininkas. Kontrolės komisijon išrinkta inž. K. Mašidlauskas ir E. Baliulienė.

Metinės pajamos siekė \$3,954.59 DM, o išlaidų turėta — 2,992.00 DM

Moksleiviai iš lietuviškos gimnazijos V. Vokietijoje vienoje Elektrėnų miesto gimnazijoje. Nuotraukos dešinėje matoma ir viena vietinė moksleivė.

VASARIO 16-OSIOS GIMNAZIJOS ESKURSANTAI

Kaip ir kiekvieną pavasarį Velykų atostogų metu, taip ir šiemet iš lietuviškosios gimnazijos Huettenfelde buvo nuvykusi ekskursija į Lietuvą. Ją sudarė nepilni pora dešėtkų mokinių, kurių dauguma, kaip atrodo, yra Vokietijos gyventojai. Mūsų turimomis žiniomis, bent keli toje gimnazijoje besimokantys mokiniai iš JAV prašė leidimo kartu su ekskursija važiuoti, bet negavo vizų. Anksčiau didelę ekskursantų dalį kaip tik sudarydavo mokiniai iš JAV, Kanados ir kitų tolimų kraštų.

Svečiai iš lietuvių gimnazijos buvo plačiai pavežioti po Lietuvą, sudaryta galimybių susitikti su jaunimu, pažinti jų kultūrinį gyvenimą.

Mes gavome vieną šių ekskursantų nuotrauką ir buvome maloniai nustebinti. Joje ekskursantai buvo padoriai apsirengę — berniukai su švarkais, o merginos su bliuskomis. Anksčiau, kuomet ten važiuojo užjūrio kraštų jaunimas, jų aprėdai daugumoje atrodydavo pasibaisėtinas.

Gimtas Kraštas apie šią Vasario 16 gimnazijos mokinių kelionę į Lietuvą taip rašė:

Prisimena pirmoji viešnagės die-

na, kai dar lyg ir nedrąsiai, su nepasitikėjimu žvalgėsi po sostinės gatves septyniolika įvairaus amžiaus, įvairiausių likimų jaunuolių — daugiausia Vokietijos FR lietuviškos gimnazijos moksleiviai, beveik visi neblogai kalbantys lietuviškai. Atvyko nepažįstami, svetimi, o per keliolika dienų tapome visai neblogi draugai, jau palydint Vilniaus geležinkelio stotyje, atrodė, kad skiriamės su labai artimais žmonėmis, kurių veidų ir linksmo juoko dar nesyk pasigėsi. Visi jie atsivežė savą požiūrį, supratimą apie Lietuvą — sudėliotą iš tėvų ir pažįstamų pasakojimų, skaitytos literatūros.

Daugumai — urugvajiečiams Dianai Fornarai ir Jurgiui Dobilevičiui, amerikiečiams Linui Žukauskui ir Silvijai Mickūnaitei, Kristinai Veršelytei, Ulrichui Barnautskiui, Danai Gleso iš VFR — tai buvo pirmoji pažintis. Keletas jau lankėsi čia anksčiau, o dar kiti — ir gimę Lietuvoje, ne taip seniai svetur apsigyvenę. Tačiau visi septyniolika atvažiavo su gražiu noru kuo daugiau sužinoti, pamatyti, kuo daugiau gimtosios žemės vaizdų ir išpūdžių sutalpinto širdies atmintyje. Daugybė jausmų, iki šiol nepatirtų, daugybė minčių...

D. BRITANIJA

PABALTIJO ISTORIJA ANGLIŠKAI

Britų knygų leidykla Hurst and Company Londone išleido anglų kalba trijų Pabaltijo kraštų — Lietuvos, Latvijos ir Estijos — naujausių laikų istoriją.

Knyga pasirodžiusi antrašte: Pabaltijo valstybės — priklausomybės metai. Aprašomas laikotarpis tarp 1940 ir 1980-ųjų metų. Knyga yra iliustruota. Jo autoriai yra du jauni istorijos profesoriai: lietuvis Romualdas Misiūnas, dirbantis Yale universitete, ir estas Rein Taagepera, iš Kalifornijos.

NEBUS ESKURSIJOS

D. Britanijoje gyvenantys lietuviai buvo planavę suorganizuoti ekskursiją į šią vasarą Chicagoje vyksiančias Pasaulio lietuvių dienas. Nesusidarius reikiamam skaičiui, dabar kiekvienas keliaus atskirai.

Vienybė, 1983 m. gegužės 15 d.

NORI ATSIKVIESTI SOLISTE

Londono lietuviai šiemet planuoja du kultūrinius renginius. Nori atsikviesti iš Chicagos solistę Romą Mastienę su koncertais ir ruošiasi rengti Lietuvių dienas.

Nauja jaunimo valdyba metiniame suvažiavime, įvykusiame Lietuvių Namuose kovo 20 d. DBLJS išrinko sekančią valdybą: — Vidas Puodžiūnas — pirmininkas, Tautvydas Girėnas, Algis Kuliukas, Jonas Podvolskis, Algis Silnickas, — Valdybos nariai.

Dalyvavo 19 narių.

D. Britanijos Liet. Sąjungos Centro valdyba posėdyje, įvykusiame 1983 m. kovo 27 d., Centro Valdyba pasiskirstė pareigomis: pirmininkas J. Alkis, I-asis vicepirmininkas K. Tamošiūnas, II-asis vicepirmininkas V. Dargis, sekretorius A. Vilčinskis, išdininkas B. Butrimas, narys organizaciniams reikalams E. Šova, narys S. Nenortas.

1983 Tours to Lithuania 12-18 Day Fully Escorted Tours

1983 TOUR SCHEDULE

18 DAYS	A SPECIAL CULTURAL TOUR DESIGNED FOR STUDENTS AND YOUNG ADULTS TO ACQUAINT THEM WITH LITHUANIA'S CULTURAL AND ARTISTIC HERITAGE
	Tour #616: June 16 — July 3 \$1,899
	Tour #816: August 16 — September 2 \$1,899
	Itinerary: 11 days Lithuania, 3 Leningrad, 2 Moscow, 1 Helsinki
17 DAYS	LITHUANIA, POLAND, LATVIA & GERMANY
	Tour #714: July 14 — July 30 \$1,799
	Tour #915: September 15 — October 1 \$1,699
	Itinerary: 6 days Vilnius, 4 Riga, 3 Warsaw, 1 Frankfurt
15 DAYS	LITHUANIA, POLAND (Krakow) & GERMANY
	Tour #818: August 18 — September 1 \$1,689
	Itinerary: 6 days Vilnius, 4 Warsaw, 2 Krakow, 1 Frankfurt
12 DAYS	LITHUANIA & RUSSIA
	Tour #607: June 7 — June 18 \$1,569
	Tour #705: July 5 — July 16 \$1,569
	Tour #809: August 9 — August 20 \$1,569
	Tour #906: September 6 — September 17 \$1,569
	Tour #104: October 4 — October 15 \$1,279
	Itinerary: 6 days Vilnius, 3 Leningrad, 2 Moscow
12 DAYS	LITHUANIA, POLAND & GERMANY
	Tour #719: July 19 — July 30 \$1,569
	Itinerary: 6 days Vilnius, 3 Warsaw, 1 Frankfurt

ALL DEPARTURES FROM NEW YORK AND BOSTON
VIA LUFTHANSA AND FINNAIR

We prepare invitation documents for relatives to visit the USA from Lithuania.
Darius-Girenas 50th Anniversary Commemorative Calendar available. \$5.00.

Baltic Tours
293 Auburn St.
Newton, Mass. 02166
616-965-8080/969-1190

LIETUVIAI CHICAGOJE

MARGUTIS NAUJOJE STOTYJE

Vienybė rašė, kad Margučio radijo programą ištikio bėda — buvo išprašyta iš WNIB stoties, kuri tą laiką dabar naudos saviems reikalams. Balandžio 22 d. ryte iš tos stoties paskutinį kartą nuskambėjo Margučio radijo vedėjo Petro Petručio balsas. Tačiau kitoje stotyje isitvirtinta greičiau, negu buvo galima tikėtis. Tikrumoje atsirado dvi stotys, kuriose Margutis savo transliacijoms galėjo gauti laiko. Pasirinkta WECV — lenkų nuosavybėje esanti radijo stotis, kuri specializuojasi programomis įvairiomis kalbomis. Iš šios stoties anksčiau buvo girdima Raimundo Lapo programa, o dabar per ją programą perduoda ir Lietuvos Aidai (K. Brazdžionytės).

Ši stotis yra AM bangomis, 1450. Programa vietoje ryto yra perkelta į vakarą ir bus girdima nuo 9 iki 10 val. vak. Prieš ją kaip tik savo programą turės Lietuvos Aidai. Pirmoji Margučio programa iš naujos stoties įvyko balandžio 25 d. Ji perduodama 5 kartus savaitėje (nuo pirmadienio iki penktadienio imtinai).

Šis 1450 numeris AM bangu skalėje Margučiu nėra naujas. Jį anksčiau naudojo WHFC stotis, iš kurios ilgą laiką Margutis yra perdavęs savo programas. Tačiau vėliau šioje stotyje vyko persitvarkymai, ji buvo parduota ir pakeistas jos vardas. Tačiau senieji Margučio klausytojai dar vis prisimena šį numerį, kurį vėl Margutis pradeda naudoti.

Beje, ši radijo stotis turi mažesni galingumą negu ankstesnioji ir negalės pasiekti tokio plataus klausytojų būrio. Ši stotis bus girdima tik gyvenantiems Chicagoje ir artimoje apylinkėse.

Šia liepos 3 d. Chicagoje rengiama Dainų šventė. Tos šventės įvairių chorų ir muzikinių vienetų dirigentais bus muzikai: Alfonsas Mikulskis, Aloyzas Jurgutis, Dalia Viskontienė, Emilija Sakadolskienė, Vaclovas Verikaitis, Faustas Strolia, Alfonsas Gečas, Jonas Govėdas ir Algis Modestas.

Sol. Vilija Mozūraitė, Lietuvoje gimusi ir augusi solistė, kuri nuo 1981 m. gyvena Vokietijoje, dainuoja Jaunimo Centre Chicagoje. Jai akomponuoja R. Lampsatytė, o šalia sėdi — jos vyras smuikininkas Michael Kollars.

SERGA RAŠYT. RAMONAS IR SOL. J. KUTKIENĖ

Chicagietis rašytojas Vincas Ramonas buvo sunkokai susirgęs ir paguldytas į Mercy ligoninę. Jo gydymą prižiūri brolis Kostas ir kiti globėjai. Teigiama, kad jis turės gydytis ilgesnį laiką.

Buvusi Lietuvos operos solistė Jadvyga Vencevičiūtė-Kutkienė irgi buvo susirgusi ir tris savaites praleido šv. Kryžiaus ligoninėje, kurią tvarko seselės kazimierietės. Jos sveikata pastebimai pagerėjo, ir dabar apsigyveno dr. J. Adomavičiaus vadovaujamoje Lietuvių Sodyboje, skirtoje senesnio amžiaus žmonėms.

ATŽYMĖJO DR. F. V. KAUNĄ

Life laikraštis, skirtas Chicagos vakariniams priemiesčiams, Cicero, Berwyn, Stickney, Forest View, balandžio 23 d. laidoje atžymėjo Ciceroje gyvenantį dr. F. V. Kauną, iškeldamas jo pasiekimus sporte.

Straipsnyje, kurį parašė pats laikraščio redaktorius Sean O'Gara pažymima, jog dr. Kaunas yra Cicero Grant Work apylinkėje familiari figūra, nes jis kiekvieną rytą bėga tris mylias Cicero gatvėmis.

Toliau rašoma, jog dr. Kaunas jau 10 metų yra Cicero miesto sveikatos komisionieriumi ir yra buvęs Loretto ligoninės tarybos direktoriumi.

Iškeliama, jog nežiūrint senovo (60 metų) amžiaus dr. Kaunas yra pasiekęs įvairių laimėjimų slidinėjime, tenise ir bėgime.

Rašoma, jog praėjusį mėnesį jis pasiekė vieną savo užsimotų pergalių — iškovojo aukso medalį Didžiojo Slalomo varžybose slidinėjimo rungtynėse South Lake Tahoe, Nevadoje.

Taip pat dar pažymima, jog dr. Kaunas yra gimęs Lietuvoje, į JAV atvykęs 1949 ir buvo šio krašto Armijoje majoru nuo 1955 iki 1957 m.

“Aušros spinduliai”, dvidešimt ketvirtasis Chicagos aukšt. mokyklos metraštis, jau spaustuvėje. Metraštis leidžiamas tėvų ir lietuviškosios visuomenės aukomis.

Lietuvių Operos pirm. Vytautas Radzius kalba apie komp. Jakubėno kūrinį “De Profundis”, kuris buvo įdainuotas į plokštelę šios operos choro su simfoninio orkestro palyda. Ši plokštelė greitai pasirodys viešumoje. Vl. Jakubėno prisiminimo vakaronėje jis buvo pagrotas iš juostos.

Vaidas iš komp. Vl. Jakubėno prisiminimui skirtos vakaronės gegužės 6 d. Chicagos Jaunimo Centre. Jakubėno dainas dainuoja Dalia Polikaitytė, akomponuoja Mongirdas Motekaitis. M. Nagio nuotr.

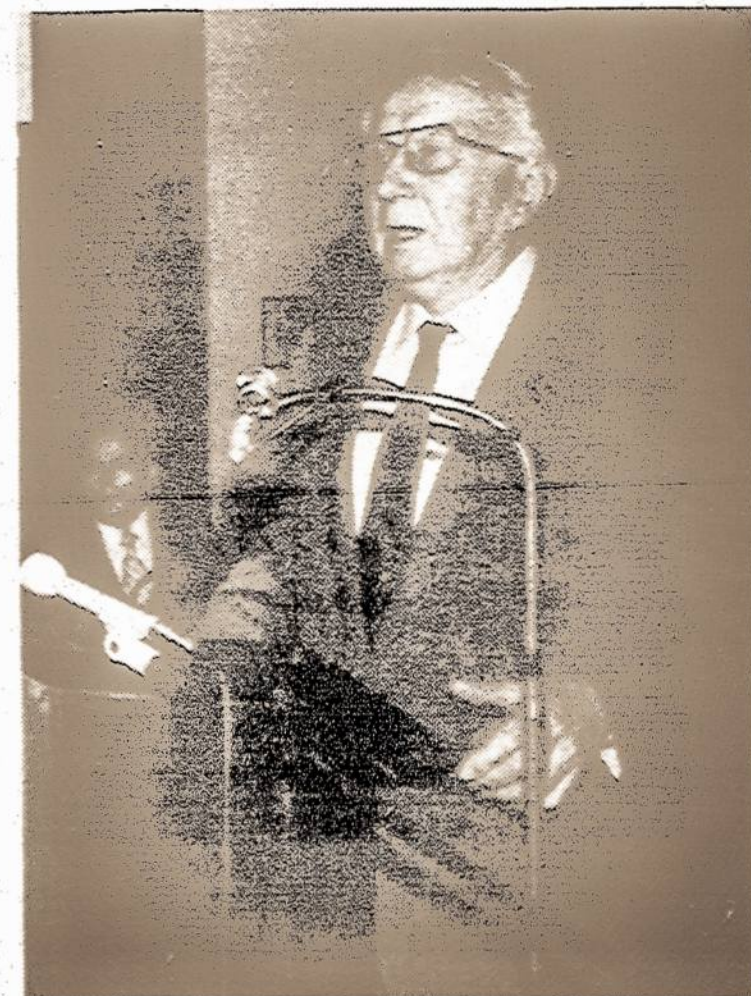
INGRIDA BLEKYTĖ VĖL VAIDINA

Ingrida Blekytė, pasižymėjusi dramos artistė, vėl buvo matoma Chicagoje naujame pastatyme. Šį kartą ji vaidino to paties — Chicagos universiteto Court teatro vaidinamoje satyrinėje dramoje, pavadintoje Loot vardu. Kūrinio autorius yra anglas Joe Orton. Šis pastatymas tęsėsi iki gegužės 1 d.

Gyvosios istorijos paroda, “Lietuvių paveldėjimo: jaunimo požiūru” projekto dalis bus įstatyta Illinois Universitete Chicagoje per Pasaulio Lietuvių Dienas birželio 12 iki liepos 3 d.

Paroda apims senosios ir naujosios kartos lietuvių išikūrimą Amerikoje. Jaunimas prašomas pasikalbėti su tėvais ir pažįstamais apie jų pergyvenimus, paliekant Lietuvą ir atvykstant į naująjį kraštą, ir kiek galima, pateikti tų laikų nuotraukų su informacija, bei asmeniškais atsiminimais, pav.: giminės portretas priekyje šv. Jurgio Bažnyčios, Bridgeporte, po brolio krikštynų 1951 m., t. t.

Prašome pateikti medžiagą parodos vedėjai, Teresei Gaidelytei, per Balzeko Muzejų, prieš gegužės 22 d. arba skambinti Gražinai, VI 7-1515. Originalai bus gražinami. “Lietuvių paveldėjimo” projektas yra remiamas Balzeko Mužėjaus ir National Endowment for the Humanities.

Kun. Ansas Trakis duoda prisiminimų apie komp. Jakubėną šiam muzikui prisiminti surengtoje vakaronėje gegužės 6 d. Chicagoje. Komp. Vlado Jakubėno Draugijos pirmininkas Edvardas Šulaitis pravedė prisiminimo vakaronę. M. Nagio nuotr.

GALERIJA NAUJOSE PATALPOSE

Lietuvių reprezentacinė meno galerija Chicagoje, kurios ir vardas “Galerija” nuo gegužės 1 d. persikėlė į naujas, geresnes ir erdvesnes patalpas. Naujas adresas — 226 W. Superior St., Chicago, Ill. 60610. Beje, pati vieta toli nuo buvusios galerijos patalpų. Galerijai vadovauja kunigas ir fotografas Algimantas Kezys.

Vienybė, 1983 m. gegužės 15 d.

Naujai išleisti Lietuvos žemėlapiai

Po daugelio metų triūso, pasitarimų, Algirdas Gustaitis leido išspausdinti jo paruoštąjį Lietuvos žemėlapi, 1:1.000.000 mastelio. Braižė Kęstutis Strėpus. Aplink žemėlapi, tarsi "karališka karūna", išdėstyti 14-kos Lietuvos miestų herbai, šiam žemėlapiui specialiai parengti dail. prof. Telesforo Valiaus.

Žemėlapis baigtas braižyti 1971 m., bet po to dar į jį įnešta patikslinimų. Atspausdintas 1982 m.

Žemėlapis, su pakraščiais, yra 37 x 32¼ colių-inčų (94 x 82 cm).

Žemėlapi pasiimant kaina \$10. Siunčiant žemėlapis nelankstomas, susidaro atskiros išlaidos.

Išleido Lietuvos Šaulių Sąjunga Trentyje ir Lietuvių Istorijos Draugija. Žemėlapiio paaškinimai atskirai leidžiamoje knygoje.

G. Mercator'iaus parengtas Lietuvos žemėlapis, pirmą kartą išspausdintas 1595 m. Tas žemėlapis, su Algirdo Gustaičio paaškinimais, išleistas 1971 m. Los Angeles, Cal. Su tais pačiais aiškinimais antrąją laidą, išleido Lietuvių Istorijos Draugija 1982 m. Jį pasiimant \$5. Siunčiant žemėlapis nelankstomas. Jo didumas, su pakraščiais, yra 30 x 21½ coliai-inčiai (76¼ x 55 cm).

Abu žemėlapiai atspausdinti ant gero popieriaus, juoda-balta. Leidėjų adresai:

2417 W. 434rd Street
Chicago, Illinois 60632, U.S.A.
6547 So. Washtenaw Ave.
Chicago, Illinois 60219, U.S.A.
7946 W. 4th Street
Los Angeles, California 90048

Tuos žemėlapius galima įsigyti ir iš stambesnių knygų platintojų.

Tais Lietuvos žemėlapiais puoškime savo kambarius, mokyklų bei universitetų patalpas, bibliotekas, sales, įstaigas, dovanokime įtakingiems kitataučiams. Tinka aprėminimui.

Lietuvos Šaulių Sąjunga Trentyje
Lietuvių Istorijos Draugija

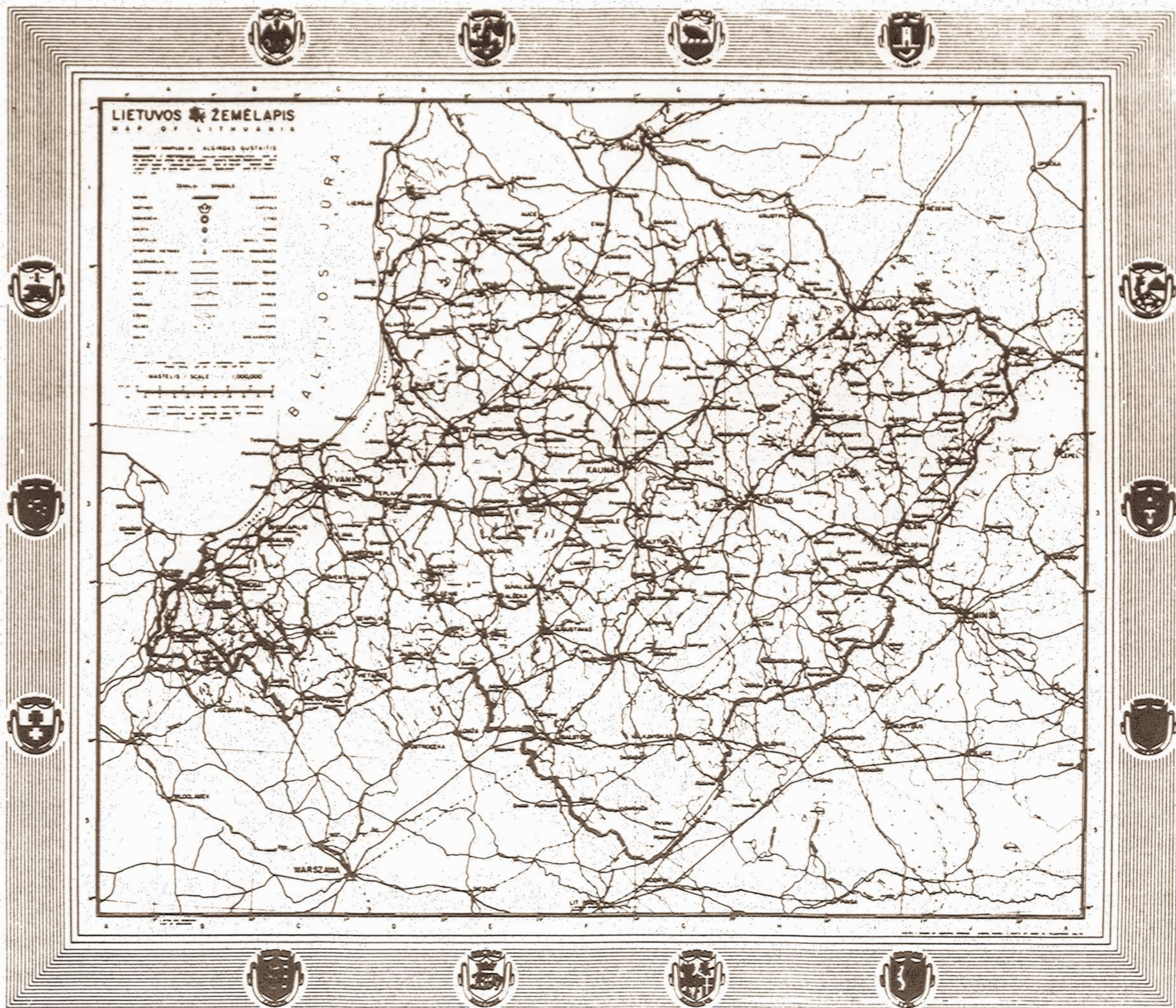
JAV DIPLOMATAI VILNIUJE

Balandžio 14-15 dienomis Vilniuje viešėjo Amerikos laikinasis reikalų patikėtinis Tarybų Sąjungoje U. Zimerman ir JAV generalinio konsulato Leningrade pirmasis sekretorius I. Shilling su šeimomis.

Pagal Lietuvos TSR užsienio reikalų ministerijos parengtą programą Amerikos diplomatai susitiko su Vilniaus miesto meru Algirdu A. Vileikiu ir Tiesos redakcijoje su laikraščio redaktoriumi Albertu Laurinčiuku. Diplomatai taip pat susitiko su Vilniaus universiteto, Dailės instituto ir respublikos Rašytojų sąjungos vadovais, susipažino su miesto įžymybėmis.

Vilniuje, Sporto rūmuose, vyko socialistinių šalių estrados meno meistrų koncertai "Draugų melodijos-83". Koncertuose dalyvavo populiarius estrados dainininkai iš Bulgarijos, Jugoslavijos, Rumunijos, Lenkijos, Kubos, Mongolijos, Čekoslovakijos, Vengrijos, Rytų Vokietijos.

Vienybė, 1983 m. gegužės 15 d.

Lapinskas ir nauja operos kompanija

Darių Lapinską pažįstame kaip muziką, dirigentą, kompozitorių, režisierių, kritiką, o dabar dar jam galima pridėti vieną titulą — naujos operos bendrovės įkūrėją ir direktorių. Ši nauja opera vadinasi The New Opera Co. vardu, ir ji žada plačiau išvirtinti Chicagoj.

Beje, ši operos bendrovė, nors įsteigta lietuvių, mažai ryšio beturi su lietuviais, nors keli lietuviai čia plačiau dalyvauja — tai solistė Laima Rastenytė (Lapinskienė) ir dailininkė Ada Sutkuvienė.

Ši operos kompanija yra labai plačių užsimojimų, nes vienu kartu stato net dvi operas, kurių premjeros vyks pagret.

Šių operų premjeros turėjo įvykti balandžio mėn. pabaigoje (29 ir 30 dienomis). Bet vėliausiomis dienomis dėl technišku priežasčių spektakliai buvo atšaukti ir nukelti į vėlesnį laiką.

Reikia pažymėti, jog abi operos Amerikoje mažai žinomos — Antigonės bus pirmasis pastatymas Amerikoje, o Mozarto operos — pirmasis pastatymas Chicagoje.

Sol. L. Rastenytė dainuos Antigonės rolę to paties vardo operoje. Kitas solistų sąstatas sudarytas iš ivairių Chicagos muzikiniame gyvenime mažiau pasireiškusių solistų, nors dalis jų, kaip teigiama, yra nemažai pažengusieji dainininkai!

Kaip atrodo, publikai labiau turėtų patikti Mozarto La Finta Giardiniera (Daržininkė iš meilės), kuri savo pobūdžiu yra komiško pobūdžio.

Po šių pastatymų, tiedvi operos bus nuvežtos parodyti į Pietų Ameriką — Kolumbiją, Venezuelą ir Peru. Kitam sezonui numatyta pastatyti pačio D. Lapinsko operą

Amadar, kuriai libreto parašė rašytojas Kazys Bradūnas, naudodamas Oskaro Milašiaus dramos Miguel Manara temą.

Pats D. Lapinskas šiuo metu yra angažuotas sukurti šv. Kazimiero garbei operą-misteriją, kurią numatoma pastatyti 1984 m. lietuvių tarpe, minint šv. Kazimiero 500 metų mirties sukaktį.

MUZIKOS IR PANTOMIMOS VAKARAS LONDONE

Didž. Britanijos Jaunimo Sąjunga gegužės 14 d. The Palace teatre Londone rengia muzikos ir pantomimos vakarą. Programą atliks Amerikos lietuviams gerai pažįstama (ji neseniai čia viešėjo) muzikė dr. Raminta Lampsatyte iš Vokietijos ir šokėjas Žigimantas Banevičius iš Prancūzijos.

Žigimantas Banevičius, gimęs ir augeš Vilniuje, 1966-1970 m. studijavo pantomimą Kauno Pantomimos ir Dramos Mokykloje.

Profesinę karjerą pradėjo 1968 m. Kauno Valstybiniame Pantomimos Teatre. Vėliau dirbo Kauno Valstybiniame Muzikos ir Vilniaus Valstybiniame Dramos teatre. 1968 m. atliko "Šešėlio" rolę pagarsėjusiam "Mamuto medžioklės" spektaklyje (aut. K. Saja, rež. J. Jurašas). Taip pat pasirodė Vilniaus televizijoje ir keliuose filmuose, tarp kurių buvo "Velniuko" rolė "Baltaragio malūne". 1973-1974 m. dirbo Maskvoje, o 1976-80 m., Varšuvoje.

Nuo 1981 m., gyvena Paryžiuje, kur vienerius metus studijavo pasaulinio masto pantomimos menininko Marcel Marceau mokykloje. Vakaruose, pasirodė prancūzų televizijoje ir Paryžiaus teatre.

IŠLEISTA STASIO SANTVARO RINKTINĖ

Vagos leidykla Vilniuje išleido bostoniečio poeto Stasio Santvaro eilėraščių rinktinę, pavadintą "Aukos taurė". Ši poezijos rinkinį sudarė Vytautas Kazakevičius, o įžanginį straipsnį apie Santvaro kūrybą parašė Vytautas Kubilius. Gražios yra iliustracijos, kurias sukūrė kitas New Yorke gyvenęs kūrėjas — dail. V. K. Jonynas.

Biuletenyje Naujos Knygos (1983 m. Nr. 3) įdėtas Vytauto Kubiliaus rašinys apie šią poeto Santvaro knygą. Jis pradamas žodžiais:

"Senesnės kartos kauniečiai dar prisimena Stasį Santvarą (g. 1902) —Valstybės teatro operos solistą, dainavusį tenoro partijas po penkerius metus trukusių studijų Milane. Dar yra aktorių, vaidinusių jo dramoje "Kaimynai". Dar yra dainininkų, prisimenančių jo išverstus pasaulinės operos klasikų libretus. Vieno kito knygų kolekcionieriaus rinkiniuose saugomi ir prieškariniai jo lyrikos rinkiniai, kurių pasirodė trys".

Visa apžvalga skamba labai gražiu, šiltu ir teigiamu Santvaro kūrybos įvertinimu. Ji baigiama tokiais žodžiais:

"Aukos taurė, S. Santvaro lyrikos rinktinė, leidžiama Tarybų Lietuvoje paties poeto pageidavimu, jo peržiūrėta ir papildyta autoriui tikintis, kad čia ji bus suprantama ir artima "mylimo krašto žmonėms".

Galimas daiktas, jog dėl tų pasakutinių žodžių, poetui Santvarui bus "nemalonumų" iš visokių tautiečių, tačiau, atrodo, jog pats poetas yra pasiruošęs tuos smūgius atremti. [eš.]

Drauge 3.19.83 ir 4.2.83 išspausdinti du straipsniai. Vienas pasirašytas A. K., kitas Algimanto Kežio. Abu, atrodo, to paties autoriaus. Dėl pirmojo rašyto Vienybėje 3.31.83, o dėl antrojo atsiliepė kanauninkas Vaclovas Zakarauskas, pasirašęs A. Sviloniu. Ką Algimantas Kežys antrame rašinyje pasakė ir kaip į tai reagavo Svilonis Naujienose 4.13.83?

Str. "Povaticaninės teologijos kryptys" Kežys štai ką pasakė:

Po II Vatikano suvažiavimo pūstelėjęs gaivus vėjelis religiniam išgyvenimui. Suvažiavimas su pakeitimų nutarimais esąs kaip ledyno paviršius, kyšas iš vandens. Paties ledo daug daugiau po vandeniu. Daugumas tikinčių ir kunigų to ledo po vandeniu nepastebi, nors tas ledas laikytinas visų pasikeitimų pagrindu.

Kai kurių teologinių tiesų gvildenimas susirinkimo studijų švietimo pasisukęs beveik 180 laipsnių kampu. Iš naujos religinės sampratos vystėsi išvados liturgijoje, sakramentuose, kalboje, elgesyje, apaštaliavime, gyvenime. Naujieji kunigai naujovių buvę pagauti, kaip išsigandę paukšteliai.

Klierikams buvę teigiama, kad dogmos vystymasis esąs neįmanomas. Dabar žinoma, kad tas vystymasis vykęs visą laiką. Buvo tvirtinama, kad dieviškas apreiškimas pasibaigęs su paskutinio apaštalo mirtimi. Dabar tikima, kad per Bažnyčią, veikiant šv. Dvasiai, Dievas apreiškimą tęsia toliau.

Sv. Rašto istoriškumas buvo suprantamas pažodiškai. Dabar nebijoma pripažinti vieną kitą šv. Rašto pasakojimą mitu. Buvo tvirtinama, kad Kristaus žodžiai, užrašyti šv. Rašte, yra Jo paties tarti. Dabar jau atrandama, kad tokių Jo žodžių perduota labai nedaug. Kiti žodžiai įdėti į jo lūpas besikuriančios Bažnyčios.

Moralinės teologijos kursuose buvo laikomasi griežtai matematiško nuodėmės supratimo. Seksualiniuose dalykuose buvo tik didžiosios nuodėmės. Skyrybos buvo absoliučiai uždraustos ir baudžiamos ekskomunika. Dabar gi išplėsta ir anuliacijos ir praktikos sąvoka.

Anksčiau kun. Kežys turėdavęs įrodinėti, kad penktadienio pasninko sulaužymas yra sunkioji nuodėmė. Po susirinkimo nutarimų ne vienam naujai išventintam kunigui pasidarę neaišku, ko laikytis ir ką betikėti. Iš jo klasės 40 naujokų kunigystėje išliko tik keliolika. Aiškiai pasikeitusi pažiūra į patį krikščionybės steigėją — Jėzų. Anksčiau į jį buvo žvelgiama, pabrėžiant jo dievytės atributus, jo majestotą, visagalybę. Dabar jis svarstomas daugiau kaip žmogus su savo žydiška istorija, su žmogiškos padėties ribotumu. Atvirai nagrinėjami jo apokaliptiniai įsitikinimai. Įsitikinimai apie greitą pasaulio pabaigą.

Sv. Rašto tyrinėtojai (katalikai irgi) tyrinėja ir mąsto, kokia prasme Jėzus vadintas Dievo Sūnumi. Kristaus iškėlimas į pre-

zistenciją pačiame Naujam Testamente įvyko gana vėlai, paskutinėje Evangelijoje (Sv. Jono). Kežys klausia, ką visa tai reiškia dogmom apie Kristų". Gal nedrįstama skelbti? Bet jis sako, kad sėklos jau pasėtos, iš kurių išaugs naujas Kristaus asmens ir jo pašaukimo supratimas. Pirmos tikinčiųjų bendruomenės sprendžiamoji vadovavimo galia glūdėjo pačioje bendruomenėje, o ne centrinėje įstaigoje. Krikščionių vienetas pats išsirinkdavo vadovus. Vadovas vadovavo ir eucharistijai, ir liturgijai. Vadovai — kunigai buvo nuolat keičiami. Jie buvo atsakingi pačiai bendruomenei. Dabar centrinės vadovybės esą reikia, tik pakeitimų turi būti: reikia duoti daugiau svorio tikinčiųjų bendruomenei.

Per pirmą tūkstantį metų kunigystė buvo bendruomeninė. Absoliuti (ontologinė) arba privati kunigystė ta, kuri suteikiama žmogui be bendruomenės. Kunigas bus kunigas, neatsižvelgiant į bendruomenės norus. Tokia kunigystė penktame šimtmetyje buvo paskelbta negaliojanti. Ji vėl išgalioja viduramžiais.

Kežys spėlioja, kad privati kunigystė turėsi duoti vietos bendruomenei. Jis mano, kad gal bus atsisakyta sukومercintos privačios liturginės praktikos. Tarp kunigų ir pasauliečių ribos nebūsiiančios tokios ryškios. Dėl vietos stokos Kežys neliečia šv. Rašto temų aiškinimo, jo istoriškumo, įkvėpimo, autorystės, Kristaus ir mūsų kūnų prisikėlimo, popiežiaus neklaidingumo ir k.

Svilonis (kan. Zakarauskas) labai piktai reagavo Naujienose. Pati jo antraštė "Fotografai rašo apie povaticaninę teologiją" sarkastiškai paniekianti. Straipsnio autorius Kežys yra kunigas, jėzuitas vienuolis. Ir kalba jis ne kaip fotografas, bet nuoširdus tikintis dvasiškis. Svilonis teigia, kad Kežys straipsniu sukėlęs didelį pasipiktinimą. Kam? Fanatikam? Didelės erudicijos žmogus, iškilusi asmenybė, personality, kaip Berdijevus rašo, gali ir turi pareigą neužsidaryti savo "aš" kevale, bet spinduliuoti mąstymu ir akcija. Tuo keliu ir eina Kežys.

Tokių ir kunigų, ir žmonių reikia verkiant ypačiai tada, kai didelė dalis visuomenės stingsta įpročių, papročių ir įstatymų bei dogmų sukaustyti.

Kad Kežys nepasirašė kunigu, tai nėra jokia gėda, kaip tai teigia Svilonis. Svilonio "logika" remiantis, galima būtų paklausti, kodėl Svilonis nepasirašo kanauninku? Kodėl galima būtų niekinti žmogų, slapyvardžiu prisidengus? Sviloniui Kežys diletantas. Jis jam stovįs ant silpnų pagrindų teologijoje. Ant tvirtų kojų gali jaustis stovįs tas, kas fanatiškai į ką tiki.

Kas į gyvenimą su jo visokiomis funkcijomis žiūri kaip į nuolat kintantį procesą, kur tiesa žaidžia su melu ir gėris su blogiu, tas niekuomet nesijaus stovįs ant tvirtų pagrindų. Kur išmintis straksį, ten ir paradoksai fokstrota šoka. Visur. Religijoj ir filosofijoj taip pat. Ir laimingas tas, kas ką suradęs netrimtuoja jau stovįs ant kojų tvirtų ir turįs saujoj teisybės paukštuka.

Nekaltinkim mąstančiųjų

Prikiša Svilonis Kežiui, kad šis nutylis apie autentišką Bažnyčios mokslą. Priekaištautojas nežino, kad autentiškumas gali skaidriau spindėti individe, negu kolektyve, asmenybėje, o ne oficialioj Bažnyčioje. Peikia Kežį Svilonis, kad šis nepajėgus moralėje daryti sprendimus. Svilonis užmiršo Evangelijos žodžius apie kito žmogaus teisingą ir sprendimus apie kieno nors moralę.

Kežys atliko ne meškos patarnavimą tikintiems, bet jo mintys yra paskatinimas mąstyti. O mąstyti reikia ne tik ten, kur Cezario sritis, bet ir ten, kur žmogus svajoja ir į ką nors tiki. Jausmai ir tikėjimas be mąstymo yra tragikomedija.

Svilonis priekaištauja Kežiui, kad šis nepaaiškines, jog II Vatikano susirinkimas kunigystės sakramento nepanaikines. Kunigystės sakramentas yra žmogaus tikėjimo ir mąstymo produktas, o ne dangaus. Ir kaip toks kada nors išgaruos iš praktikos. Kad susirinkimas nieko apie mitus šv. Rašte nekalbėjęs, dar nereikia, kad jame mitų nėra. Kad susirinkimas nepakeitęs pažiūros į krikščionybės steigėją Kristų, dar nereikia, kad kada nors koks kitas susirinkimas to nepadarys. Kristaus prisikėlimas ir mūsų kūnų prisikėlimas galima "teisingai" išspręsti prie bavarieško alaus bokalo. Teigti ir tikėti daug ką galima. Bet teigimų ir tikėjimų kvaituly mes tampame komedijantais.

Gerbiamasis kun. Kežys rašo: "Siuolaikinę Bažnyčios santvarką, gimusią krikščionybės pradžioje, išgyvenusią persekiojimus, išsilaisvinsią, išaugusią iki politinės jėgos viduramžiais ir dabar stipriai stovinčią pasaulio religinėje ir socialinėje santvarkoje, dabartiniai teologai bando lyginti su pačiomis pirmomis krikščionių bendruomenėmis". . . Ką gi? Didelis skirtumas. Krikščionybė dabar mozaikinis cirkas. Kristus kiek vienija, bet katalikybė, protestantizmas ir šimtai sektų Kristų, jei jis pasirodytų žemėje, tikriausiai nukryžiuotų. Kun. Kežys, jei gyventų prieš kelis šimtus metų, už laisvą žodį, tikriausiai suspirgėtų lauze, trimituojant tokiems, kaip Svilonis.

Kun. Kežys pamiršo ar sąmoningai nutylėjo faktą, kad Bažnyčios santvarka ne tik išgyveno persekiojimus, bet ir pati persekiojo ir žudė tuos, kurie nesiteikė jai linkėti. Net ir dabar švelnesniais metodais, užmaskuotais, nežudo ginklu, bet kompromituoja žodžiu, neleidžia žmogaus individualiai asmenybei išsiskleisti. Šių laikų katalikybė — galinga imperija. Teokratinė valstybė. Pasklidusi pasaulyje. Bet ar turimoji galybė ir jėga ją stiprina — kitas klausimas.

Reikia laisvos dvasios

Visos imperijos ilgainiui sutrupa. Sutrupės ir katalikybės imperija. Dievui nereikia popiežinių imperatorių. Jam reikia individų, asmenybių. Reikia jam žmogaus, kuris būtų sau ir kunigas, ir popiežius. Imperijos, valstybės su įstatymais ir kanonais yra individų laisvės pavergėjos. Pavergėjos asmenybių. Dangui nereikia žmogaus, kuris jaustųsi turįs teisę kalbėti moralės vardu. Jam reikia tokio žmogaus, kuris kuklus savo polėkiais, skaidrus idėjomis ir be pretenzijų užmaut kitam ant kaklo virvutę, uždėti tamsius akinius ir vesti jį kaip aklą, bejėgį padarą.

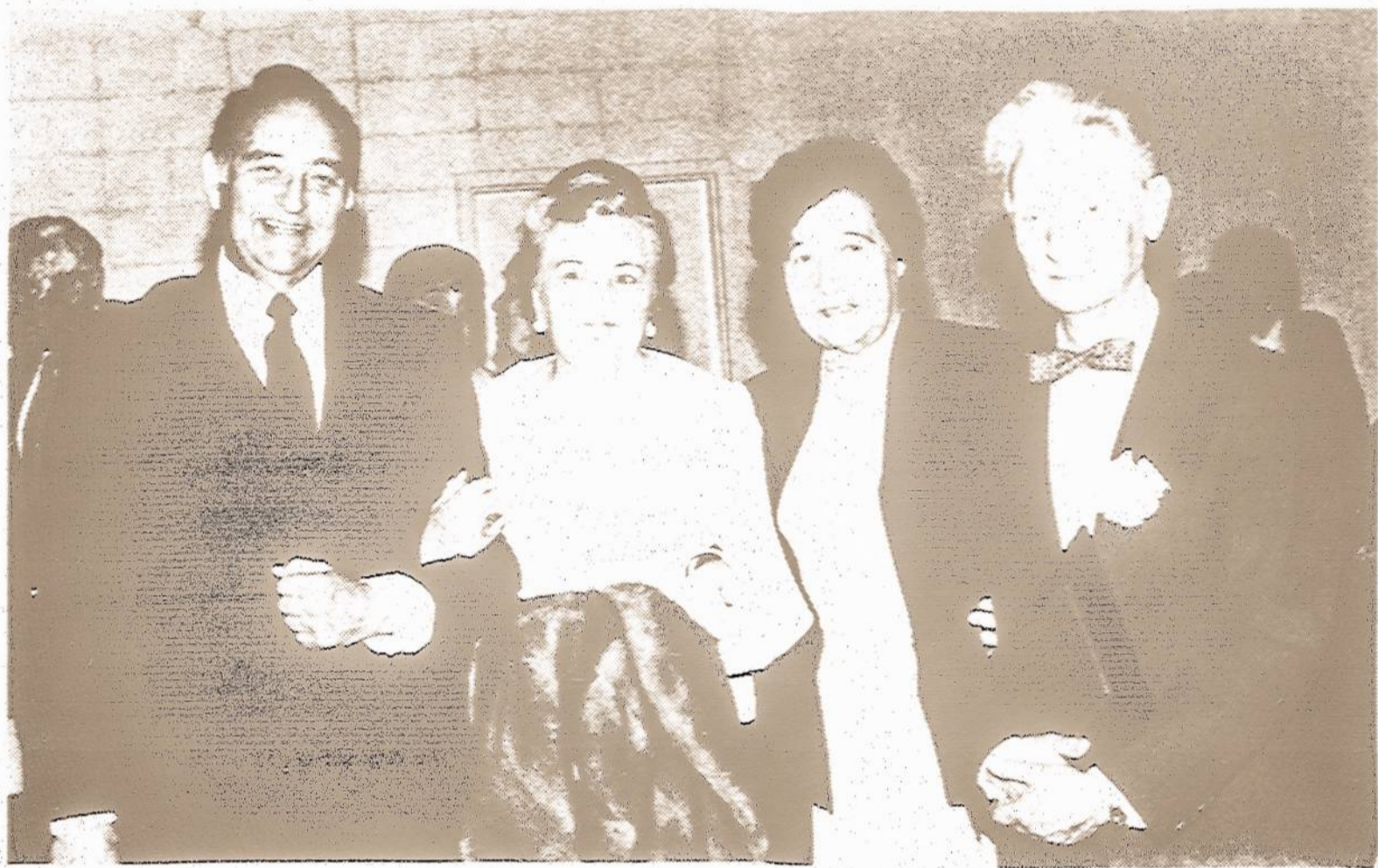
Kežys rašo, kad anksčiau buvo teigiama, jog dieviškasis apreiškimas pasibaigęs su paskutinio apaštalo mirtimi. Dabar esą tikima, kad Dievas apreiškimą tęsia per Bažnyčią, veikiant šv. Dvasiai. Kyla klausimas, ar tik per Bažnyčią? Per sinagogą, cerkvę, mečetę — ne? Per žmogų, individą, asmenybę ne? Per žmogų, niekur neinkorporuotą, ne? Ar Dievui būtinas institucinis kompiuteris su komplikuoju mechanizmu, tituluotais ir uniformuotais dvasiškiais? Ar jam reikalingos prabangios liuksusinės šventyklos, pastatytos žmonių prakaitu uždirtais pinigais?

Kun. Kežys fotografuoja žemės realybę. Tai menas. Bet dar didesnis menas fotografuoti dvasinę žmogaus realybę su jos kuluarais ir užkulisiais. Realybę be maskradinių skudurų. Dviem straipsniais šis antras menas pradėtas. Sėkmės, Kunige! Nei kanonais, nei dogmom, nei ritualais, nei autoritetais dvasinė realybė nesiduos fotografuojama. Tam reikia laisvos dvasios foto aparato. Laisvos dvasios ir gilios asmenybės kompiuterio.

Vienybė, 1983 m. gegužės 15 d.

Clevelando skautų vienetas Budėk su kanklininke E. Maliolytė atlieka dalį programos per "Vaidilos" teatro atkurtuves. V. Bacevičiaus nuotr.

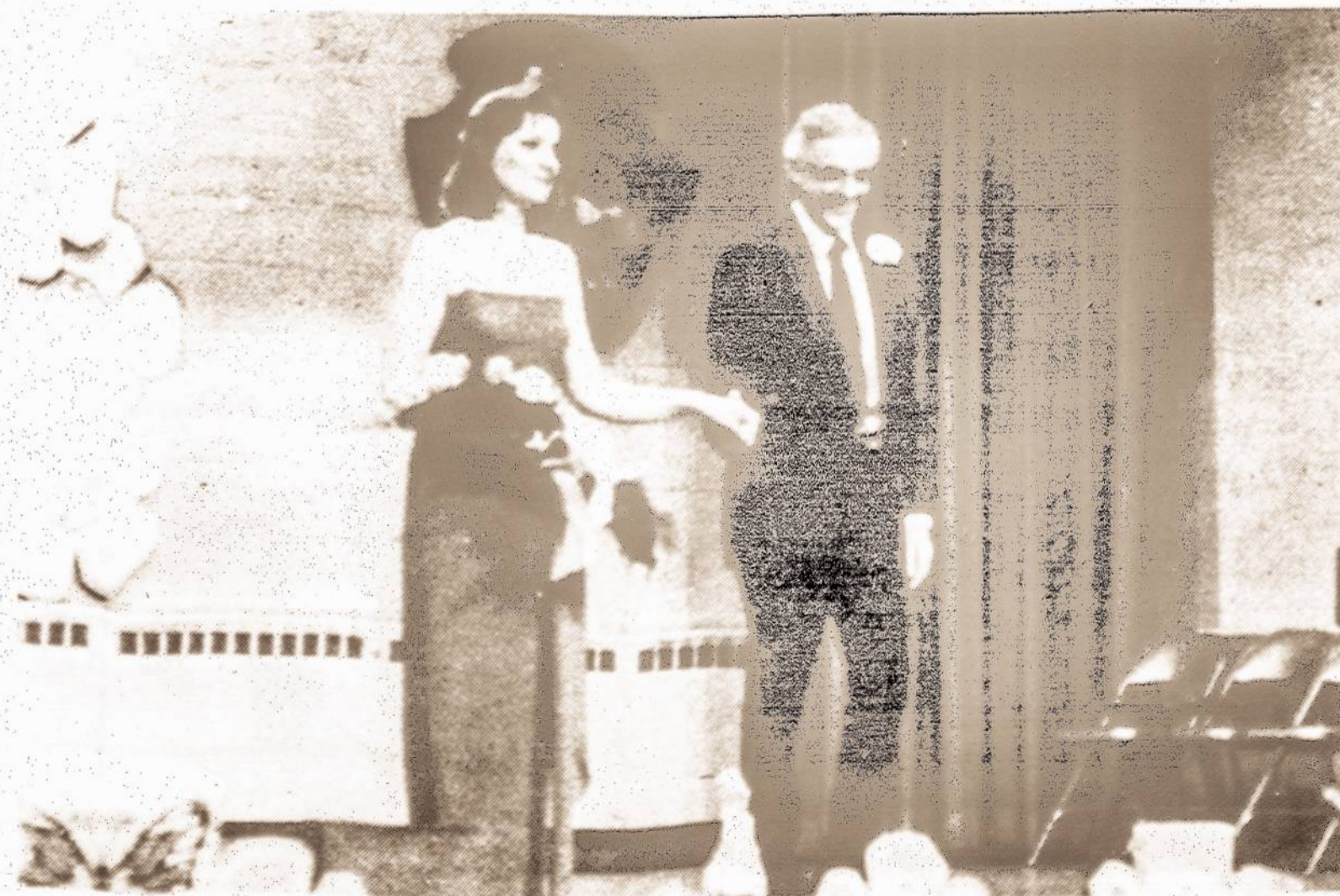
Trečiojoje premijų šventėje susitikę seni pažįstami: solistas Stasys Baras iš Chicagos, solistė Juozė Augaitytė iš Philadelphijos ir kompozitorius Jeronimas Kačinskas su žmona — iš Bostono. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

VIRŠUJE: Prof. dr. Jokūbas sveikina gausiai susirinkusius svečius į jo vadovaujamo Lietuvos Atsiminimų radijo programos 42 sukakties minėjimą. Su juo prie garbės stalo: lietuviai klebonai ir jo radijo talkininkai.

DEŠINĖJE: Solistė Angelė Kiaušaitė ir muzikas Liudas Stukas atliko meninę programą Lietuvos Atsiminimų radijo sukakties minėjime Newarke balandžio 30 d.

Jono Valaičio nuotraukos
Vienybė, 1983 m. gegužės 15 d.

Dramos aktorius Henrikas Kačinskas, ilgus metus gyvenęs New Yorke ir dalyvavęs kultūriname gyvenime, gegužės 3 d. Kultūros židiny buvo pagerbtas jo 80 m. sukakties proga. Jis buvo su žmona Sofija atvykęs iš Sunny Hills, Fla., kur nuolatos gyvena nuo 1979 m. Iš Bostono į šį susitikimą buvo atvykęs akt. Kačinsko brolis komp. Jeronimas Kačinskas ir rašytojas Ant. Gustaitis su žmona aktore Aleksandra. Po sveikinimų ir vakarienės, dalis svečių nusifotografavo su akt. Kačinsku ir jo svečiais iš Bostono. S. Narkėliūnaitės nuotr.

Iš Lietuvių Bendruomenės veiklos

JAV Lietuvių Bendruomenės Vakarinio pakraščio: Michigan, Ohio, Vidurio Vakarų ir Vakarų apygardų ir jas sudarančių apylinkių valdybų atstovai ir Lietuvių Bendruomenės darbuotojai, 1983 m. gegužės 1 d. Chicago, Ill., Jaunimo centre, išklaušę valdybų krašte: apygardų, apylinkių bei veikėjų pranešimų ir iš to kilusių diskusijų priėjo išvadų:

Prašo remti PLB valdybos veiklą, Lituanistikos katedrą, stipriau remti spaudą, įimant ir pagrindžio spaudą.

Prašo remti, talkinti ir dalyvauti Antrosiose Pasaulio Lietuvių Dienose, birželio 25-liepos 4 Chicago, Ill.;

Pritaria JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybos pastangoms organizuoti OSI apkaltintiems lietuviams pagalbą ir kartu su kitais veiksniais įsteigti specialų fondą;

Skatina Lietuvių Enciklopedijos antrajam papildytam tomui prenumeravimą, pagelbėti leidėjui jį išleisti.

Paminėti Dariaus ir Girėno tragiško skrydžio 50 metų sukaktį, prašyti Pašto valdybą išleisti specialų pašto ženklą.

Vertina Lietuvos pasiuntinybės, Washington, D. C. rūmų remontą ir lėšoms telkti komisijos darbą;

Pageidauja, kad visos lietuvių kultūrinės institucijos plačiau bendradarbiautų su JAV LB Kultūros Taryba, tikslu pasiekti geresnių rezultatų.

Skatinti LB apygardas ir apylinkes pagyvinti rugsėjo mėnesį ruošiamus vykdyti vėjus gelbėti mokiniams lituanistinėse mokyklose mokytis ir padėti aukoms lituanistiniam švietimui.

Dėkoja Lietuvių Fondui už švietimo ir kultūrinių poveikių rėmimą.

Dėkoja Lietuvių Bendruomenės vadovams, už rūpestingą idealistinį darbą, apygardų valdyboms už konferencijų globą.

Konferencijos prezidiumas ir nutarimų komisijos padėką pasirašo: Jonas Urbonas-konferencijos p-kas, nariai Kazys Barzdukas, Andrius Laukaitis, Antanas Juodvalkis.

10 ABITURIENTŲ

Vasario 16 gimnazija šiais mokslo metais turi 10 egzaminus laikantių abiturientų. Tai — Renata Bertulytė, Romanas Dirgėlas, Dana Giesaitė, Artūras Gronau, Lidija Kairytė, Karina Langytė, Ingrida Pancerytė, Gediminas Sidaras, Olga Šreikaitė ir Aleksandras Westermeiris. Egzaminus raštu jie laikė sausio 18-28 d. d. Weinheimo vokiečių gimnazijoje.

Egzaminus žodžiu teks laikyti birželio 5-8 d. Gimnazija dabar turi 68 moksleivius: 54-iš Vokietijos, 8-iš JAV, po du-iš Kanados ir Urugvajaus, po vieną-iš Venesuelos ir Mali.

THE ENGLISH VIENYBĖ

OUR ROOTS—MŪSŲ ŠAKNYS:

Compass and Level in Old Lithuania

BY ALGIRDAS BUDRECKIS

Freemasonry is not a new development in Lithuania. The present rites appeared in the 18th century. Under the aegis of the young monarch Stanislaus August Poniatowski and liberal magnates, the Freemasons tried to establish humanitarian ideals in the Commonwealth of Poland-Lithuania. The Freemasons exerted a tremendous influence on 18th century Lithuanian (and Polish) intellectual life. Freemasonry came to the Commonwealth from France. During the Saxon Era, especially during the reign of Augustus III, secret societies had already sprung up. Many Polish and Lithuanian nobles were initiated in France and in Saxony. The Rosecrucian Club was founded in 1722 as an affiliation of the parent club in Dresden. The Lithuanian Vice Chancellor Čartoryskis was a founding member. His son the crafty Lithuanian chancellor Mykolas Fredrikas Čartoryskis was a full-fledged mason with affiliations with the Dresden lodge. The one-time king Stanislaw Leszczyński, a confratère of the French Masons, was a prominent master who spread the ritual among his Polish compatriots.

In 1738 the first Masonic Lodge in Poland was set up by A. Rutkowski. Other lodges were set up by S. Mniszech, A. Mokronowski and K. Jablonski in 1742. At first German and French were the languages used in the Polish lodges. After 1744 the Masonic lodges fell into abeyance under the onslaught of papal bulls.

The first Masons in Lithuania, after the Čartoryskis, were Ignacas Oginskis, Jurgis Vielhorskis and Karolis "Panie Kochanku" Radvila who while in exile after the failure of the Confederation of Bar organized a lodge in 1769 among Lithuanian emigres in Hungary. The first lodges in the Grand Duchy of Lithuania were the "Golden Ring" in Balstogė Bialystok (1770), Polotsk and Mogilev (1770-1774). In 1776 as a section of komandorija of the Knights of St. Charles of Poland a lodge was set up in Vilnius. In 1778 this lodge was renamed "Bon Pasteur" which showed its French influences. This lodge enrolled officers of various nationalities serving in the Polish and Lithuanian armies.

In 1780 the Vilnius Masons as their Polish counterparts split into three groups: the pro-French "Bon Pasteur," the pro-German "Zum Tempel der Weisheit," and the pro-Commonwealth "Gorliwy Litwin." In the following year an attempt was made to consolidate these three lodges into a single lodge, called the Union Farfaite de Lithuanie, whose master was the liberal magnate Mykolas Oginskis.

In 1781-84 the Polish Freemasons attempted to create a nationwide organization. General meetings were called in the so-called "Wielka Loża Warszawska" to decide the general disputes. The **Wielki Wschód Polski** (patterned after the **Grand Orient**) was set up in 1784. The five Lithuanian lodges joined with the right lodges of Poland in setting it up. The first Grand Master was General Andrzej Mokronowski, later he was succeeded by Szczesny Potocki and Kazimieras Nestoras Sapieha. King Stanislaus August and many of his courtiers belonged to the Masons. The goal of the **Wielki Wschód** was internal reform of the state.

The aims of the Polish and Lithuanian Masons were to fight against intolerance and superstition, to spread progressive ideas and foster charity. They believed in fraternity and mutual assistance. However, their major shortcoming was that they battled against specific and isolated evils and not against the fundamental evils of the Polish-Lithuanian Commonwealth: political anarchy and serfdom (baudžiaiva). The Freemasons attracted young army officers, intellectuals, liberal priests, courtiers and magnates. Among the Brethren were M. Knakfus, L. Stuoka-Gucevičius, J. Sniadeckis, J. Niemcevičius, Jokūbas Jasinskis and the Potocki brothers.

Their "Golden Era" was the Four-Year Sejm which they dominated. In 1789 the Masons' ranks were split over the attitudes toward the French Revolution. Although they played a leading role in the Sejm of 1788-92, at that very time discord among the Freemasons was brought on by the appearance of French-style Jacobin clubs in Warsaw, Cracow and Vilnius in 1790-1791. The leader of the Jacobin Masons who supported the Constitution of May 3, 1791 was Hugo Kollataj. The more conservative Masons under Szczesny Potocki turned to the Russians. Many Lithuanian and Polish Masons became staunch supporters and fighters under the rebel standard of Kosciuszko in 1794.

Stanislovas Soltanas (1758-1836), Marshal of the Grand Duchy of Lithuania, provides us with a vivid portrait of the enlightened and patriotic Freemason of the 18th century. This Lithuanian magnate of Gardinas county joined the newly-established lodge "Tobuloji Lietuvos Vienybė" which was formed by Ignacas Potockis in 1781 in Vilnius. Soltanas was also ritual master of the "Uolasis Litvis" lodge (Gorliwy Litwin). He was an active Lithuanian patriot who urged constitutional changes. During the Four-Year Sejm of

Poland-Lithuania (1788-92) senator Soltanas tried to dissuade the senators of the Commonwealth from capitulating to the Russian ultimatum of 1792.

He opposed the reactionary, pro-Russian Confederation of Targowice. When the Targowician confederates came to power, Soltanas together with the Freemason Ignacas Gubauskas formed a resistance center in Vilnius in the summer of 1793. This resistance center paved the way for Kosciuszko's rebellion in Lithuania. Through Karolis Prozoros and others Soltanas established contact with the emigre patriotic leaders T. Kosciuszko, Ignacas Potockis and Hugo Kollataj in Dresden, Saxony. When Kosciuszko's Rebellion was squashed in 1794, Soltanas fled abroad. The Russians sequestered his estates.

He returned to Lithuania a few years later, when amnesty was proclaimed. In 1811 when Mykolas Kleopas Oginskis (a prominent Mason) proposed a project to tsar Alexander I to re-establish formally the Grand Duchy of Lithuania. This project was backed by brother Masons L. Plateris, Ksaveras Lu-

beckis, K. Sulistrowskis and S. Soltanas. The project came to naught. Soltanas then placed his hopes on Napoleon and established contact with the French. When Napoleon arrived in Vilnius on July 1, 1812 he appointed Stanislovas Soltanas chairman of the Lithuanian Provisional Government. Soltanas took charge of provisions and warehouses service, which supplied the French Grand Army in Lithuania. Unable to collaborate with the pig-headed governor general of Lithuania, Dirk van Hogendorf, withdrew from his post.

On September 21, 1812 he took a two month leave of absence "for health reasons." He returned after van Hogendorf was removed. On December 9, 1812 Soltanas and the Lithuanian Provisional Government retreated with the French Army, first to Warsaw, then to Dresden. Soltanas' Lithuanian "government" remained loyal to Napoleon longer than the Polish Provisional Government. Soltanas' cabinet held its last session with the French Emperor on July 24, 1813. Napoleon elevated Soltanas and the other loyal Lithuanian leaders to chevaliers of the Legion of Honor on August 10, 1813.

BALTIC DELIGHTS 1983

VISIT LITHUANIA—MAY, JUNE, JULY, AUGUST

Departures from New York, Montreal, Los Angeles and Seattle on Finnair wide body jets. Fly directly to Helsinki. Travel to Tallinn by ship and on to Riga by bus. Fly to Vilnius from Riga and fly from Vilnius to Tallinn.

MINI TOURS 10 NIGHTS/11 DAYS—5 NIGHTS VILNIUS,
2 NIGHTS RIGA
2 NIGHTS HELSINKI

From New York and Montreal tour rates \$1353.00—\$1561.00
Seattle \$1487.00—\$1692.00
From Los Angeles \$1628.00—\$1797.00

MAXI TOURS 14 NIGHTS/15 DAYS—5 NIGHTS VILNIUS,
2 NIGHTS RIGA,
3 NIGHTS TALLINN,
3 NIGHTS HELSINKI

From New York and Montreal tour rate \$1515.00—\$1723.00
Seattle \$1649.00—\$1854.00
From Los Angeles \$1790.00—\$1959.00

Tour includes *** all meals; transfers; taxes; First Class accommodations in Helsinki, Riga, Tallinn and Vilnius; daily sightseeing programs in the Baltics, [optional program in Helsinki]; excursions to Kaunas and Trakai. Land rates based on sharing twin accommodations, air rates on Group 10 Apex air fares in effect January 1, 1983.

EARLY BIRD DISCOUNTS FOR RESERVATIONS
DEPOSITED BEFORE MARCH 30

FOR INFORMATION CONTACT STEPHANIE HORTON

UNION TOURS, INC.

6 East 36th Street, New York, N.Y. 10016
Tel. (212) 683-9500

A CHOICE: TWO OPERAS ABOUT LITHUANIANS By Demie Jonaitis

A competent Italian composer who attempts to write an opera about Lithuanians will succeed in writing an opera about Italians.

This is what happened to Amilcare Ponchielli when he composed *I Lituani*. His libretto is based on Adam Mickiewicz' poem "Konrad Wallenrod" and it dramatizes the resistance of "pagan" Lithuanians in the 14th century to the influx of "Christian" Teutonic Knights.

The action, which takes place in a castle in Marienburg, involves these characters: Arnaldo who represents a Lithuanian prince, his sister Aldona who is married to Walter, also known as Corrado, and a bard whose name is Albano. Already, the very names of the cast resound with sunny Italy.

When the LaScala orchestra played the overture of *I Lituani* in Paris in 1878, the audience — it is reported — "went beserk." The overture excited the listeners with its intimations of the superb action to come. To be sure, that action came, musically and dramatically. But it was Italianate to the core.

Ponchielli, who was immersed in the folksongs of Italy and in the operas of the popular Verdi, could hardly be expected to rise out of his mold and transform his musical self into Lithuanian moods and rhythms. As he describes his characters musically, we hear — not Lithuanians — but a conglomeration of Italians, reminiscent of Verdi. Much of the music is lovely.

Scene from the opera "I Lituani" by the Italian composer Ponchielli. It was produced by the Lithuanian Opera Company of Chicago in 1981. The opera will be repeated during the Lithuanian Days in Chicago on July 1st at the Auditorium Theatre, 70 E. Congress Parkway.

At times it is moving. It is always Italianate.

• • •

In Lithuania today, we have a noted composer Vytautas Klova who wrote *Pilėnai*, an opera which also dramatizes the conflict between the Teutonic Knights and Lithuanians in the 14th century. The locale is the historic Pilėnų castle. The Lithuanian personae in the cast are: Grand Duke Margiris, Eglė, Mirta, Urdys, Petikas. The non-Lithuanians are: a

Moscovite nobleman Danyla, and a Teutonic envoy Ulrich. Klova's musical description of each character is unmistakably Lithuanian. The very terrain of Lithuania with its misty lakes and dark pine forests becomes vibrant in the musical transformation.

The overture is powerful and militant, with passages of gentleness and love of the fatherland. It ushers us into the action of the characters whose psyches we recognize musically because they echo and re-echo centuries of Lithuanian folksong, rich with tenderness, joy in nature and work, and the stalwart determination to be free. Occasionally, surges of melancholy in the minor key, suggestive of the Volga Boatman and Russian folksongs, swell through the music.

The denouement of both *I Lituani* and *Pilėnai* is tragic.

Pilėnai, however, transcends the human tragedy.

Ponchielli's heroic Corrado dies while the chorus sings, "He who dies for the fatherland shall have eternal fame." But in Klova's opera *Pilėnai*, no such empty romantic promise precedes the final curtain.

The populace in *Pilėnai* makes its own promise: "We will give our very lives in the cause of freedom!" And, as the overpowering Teutonic Knights break through the crumbling castle walls, the defenders of *Pilėnai*, defying the questionable Christianity of the Teutonic Knights, die in the flames of their burning tower.

Dying courageously in action for a cause surpasses *I Lituani*'s pursuing "eternal fame".

Ponchielli's libretto is historically threadbare. Mackonis, who wrote the libretto for Klova's *Pilėnai*, was aware that no opera about 14th century Lithuania could have complete emotional impact without the suggestion of the dynamic presence of Gediminas, the genius monarch of Lithuania who, with vision, opened up the country to Western civilization and, with tolerance, allowed Christian churches and pagan temples to flourish side by side. Gediminas, whose dominion extended as far as the Black Sea, tried to safeguard his people by

building a network of castles of which *Pilėnai* was one.

In *Pilėnai*, Gediminas does not appear on the scene. But his presence is always felt, like the warmth of the sun. The characters in the cast involve him in the plot, reaffirming his dynamic cohesiveness and evoking in the audience a strong emotional response.

In effect, Gediminas and his people in *Pilėnai*, allegedly pagans, act as Christians, while the allegedly Christian Teutonic Knights, through their actions, reveal themselves as materialistic pagans.

If Ponchielli's *I Lituani* is historically shallow, he compensates for his lack by resorting to the gaudy icing of romanticism. For example, in one scene, Ponchielli has his hero call for entertainment: "Dance, sing, you lovely daughters of Moorish kings." Andalusian slaves come forward and — historically accurate or not — they sing and dance.

The hero's interest, however, is short-lived. He soon announces, "I am already bored with lascivious dances..."

Even the lasciviousness is delightfully Italianate, not Lithuanian.

"The Lithuanian Heritage: The Many Views of Youth." Oral History Exhibit will be on display at the University of Illinois at Chicago from June 12 through July 3, 1983.

The exhibit will feature pre-World War I and post-World War II Lithuanian immigration to America. Young people are asked to interview their families and friends and submit photographs with personal reflections and information on the immigration experience.

Submit all photos and information by Sunday, May 22nd to Teresė Gaidelis, c/o Balzekas Museum of Lithuanian Culture, 4012 Archer Avenue, Chicago, Ill. 60632, or call Maria at VI 7-1515. All original materials will be returned.

"Lithuanian Heritage" is a project sponsored by the Balzekas Museum and funded by the National Endowment for the Humanities.

Scene from the opera "Pilėnai" by Vytautas Klova, produced by the State opera in Vilnius, Lithuania: Grand Duke Margiris [J. Stasiūnas], Eglė, his daughter [E. Saulevičiūtė] and Danyla, a Muscovite nobleman [V. Adamkevičius]. "Pilėnai" is the first complete Lithuanian opera on records, produced in USA through the efforts of Valerie Tysliava and manufactured by Eurotone International Ltd. of New York.

Vienybe, May 15, 1983

MOTERYS

Dr. Birutė M. F. Galdikaitė gavo Guggenheimo stipendiją sekantiems metams. Ši lietuvaitė mokslininkė profesoriauja University of New Mexico antropologijos fakultete. Ji yra beždžionių žinovė, ir dabar pasišvęs orangutangams tyrinėti ir jų apsaugos projektui Borneo saloje, Indonezijoje.

Julia A. Mack, Amerikos lietuvių R. Katalikių Moterų Sąjungos prezidentė iš Worcester, Mass. atsiuntė ALTui šiltą laišką, įvertindama Tarybos ilgametę veiklą; drauge atsiuntė iškarpas lietuvių laiškų, išspausdintų amerikiečių laikraščiuose. Čia buvo laiškai: Julijos A. Mack apie lietuvių viltis susilaukti laisvės tėvų krašte, A. Jono Strasdo laiškas, kad lietuviai yra praradę laisvę, bet jie nėra užmiršti.

Dalia Sakaitė, pianistė, per Velykas lankydama savo tėvą Vinčą, gyvenantį Palm Beach apylinkėje, su juo buvo nuvykusi į Miami lietuvių klubą, ir jo vadovybės paprašyta, publikai paskambino Chopino ir Mozarto kūrinį.

DR. KAZOKIENĖ LAIMĖJO PREMIJĄ

PLB Kultūros taryba paskyrė \$3,000 premiją už mokslinį veikalą Lituaništinė tema dr. Genovaitei Elenai Kazokienei, gyv. Sydney, Australijoje.

Ji parašė mokslinį darbą anglų kalba: "M. K. Ciurlionis — jo gyvenimas ir kūryba".

Konkursui buvo prisiūsta 15 mokslo darbų, iš kurių geriausiu vertinimo komisija pripažino dr. G. E. Kazokienės darbą.

Dr. Regina Kulienė, Illinois universiteto Chicagoje profesorė, kovo 24 d. metiniame Illinois tarybos, besirūpinančios vyresnio amžiaus žmonių reikalais, susirinkime buvo išrinkta pirmąją vicepirmininke. Illinois taryba (Council on Aging) susideda iš aštuonių išrinktų (keturių senatorių ir keturių atstovų) ir gubernatoriaus J. Thompson paskirtų 23 asmenų.

Aušra M. Zerr iš Philadelphia, Pa., plačiai veikianti lietuvių visuomeninėje bei politinėje srityje, atžymėta Lietuvių Republikonų Illinois Lygos metiniame bankete, įvykstančiame Chicagoje gegužės 7 d. Jai įteiktas 1982 m. "Pasižymėjusios lietuvių" žymenys.

Alvydė Eitutytė, Chicagos Marijos Aukšt. mokyklos aukščiausios klasės moksleivė, laimėjo pirmą vietą už poezijos deklamavimą Vokiečių dienoje, kuri įvyko Illinois universiteta Chicagoje. Ji tuo pačiu yra kandidatė kelionei į Vokietiją.

Dail. Reginos Ingelevičienės apžvalginė paroda, surengta jos giminių rūpesčiu, įvyko gegužės 7 d. Kultūros židinyje. Buvo išstatyta 98 paveikslai. Katalogą redagavo Kęstutis Čerkeliūnas.

J. MATULAITIENĖ STUDIJŲ SAVAITĖJE

Mokytojų studijų savaitėje, kuri įvyks rugpjūčio 14-21 d. Dainavoje, Jadvyga Matulaitienė iš New Yorko moksytis jaunimą tautinių šokių, o visiems skaitys paskaitą "Lietuvių liaudies žaidimų ir šokių istoriniai bruožai".

Monika Mironaitė Noros vaidmenyje 1959 m.

LIETUVOS TEATRO PRIMADONA

Monika Mironaitė—viena ryškiausių Lietuvos menininkių.

"Stebėdama šią aktorę scenoje ir gyvenime, kartais pagalvodavau, jog ji galėjo ir turėtų vaidinti istorijos įamžintas moteris. Juk toks talentas šaukte šaukiasi stiprių, intelektualių, konfliktiškų asmenybių",—taip pokalbį apie Mironaitę pradėjo Valstybinio akademinio dramos teatro režisierė Irena Bučienė.

"Jos godumas teatrui, gerą šio žodžio prasmę, stebina, žavi, priverčia mąstyti apie tikrąjį aktorius pašaukimą. Pamenu, po A. Čechovo "Vyšnių sodo" premjeros, kai aktoriai, jau atsipalaidavę po vakaro įtamos, draugiškai šnekučiavosi, Mironaitė (ji šiame spektaklyje vaidino Ranevską) paklausė vienos žymios mūsų aktorės, kas jai gyvenime svarbiau—šeima ar darbas! Aktorė nuoširdžiai atsakė, jog šeima. Ir man ilgam atmintyje įstrigo tylus Mironaitės reagavimas į jai visai netikėtą atsakymą. Nebuvo pykčio ir prieštaravimo, buvo tik liūdesys, nustebimas ir keistas nusivylimas skausmas kažkuo šventu... Kalbant apie šią aktorę, nebereikia ieškoti atsakymo į retorinį klausimą—teatras gyvenime ar gyvenimas teatre. M. Mironaitės gyvenimas—tai ne tik jos pačios egzistavimo šiame pasaulyje laiko atkarpa. Tai dalis ir mūsų lietuviškojo teatro istorijos".

Ilga ir tebesitęsianti šios aktorės gyvenimo linija teatre. Suvaidinta kelios dešimtys mažų ir didelių vaidmenų, tokių skirtingų savo charakteriu ir likimu. Otilija ir Inkena G. Hauptmano "Prieš saulėlydį", Nadia M. Gorkio "Priešuosė", Luiza F. Šilerio "Klastoje ir meilėje", Larisa A. Ostrovskio "Bekraitėje", Natalija Filipovna F. Dostojevskio "Idiotė", Gitei Moska V. Gibsono "Dviese sūpuoklėse", Liza I. Turgenevo "Bajorų gūžto-

je", Alisa F. Diurenmato "Vaidinam Stringergą" bei daugelis kitų. Dėkinga aktorės sceninė išvaizda lėmė, kad dažniausiai teko vaidinti lyrinio-dramatinio amplua herojes. Bet visas jas vienija ta talento jėga, kuri prasiskverbia į slapčiausias kuriamo personažo mintis ir pateisina bei įprasmina kiekvieną žodį, gestą, šypseną ar ašaras. Per beveik 50 metų, kai aktorė nesiskiria su scena, išgyventa daug įdomių sceninių gyvenimų, priimtinių sau pačiai ar ne, sudėtingų ir paprastesnių, tačiau kiekvienas jų savaip praturtino ir praplėtė pažinimo ribas. Šis pažinimas padiktavo skirtingas netgi to paties personažo traktuotes.

Dvi Mironaitės sukurtas H. Ibsono Noras ("Lėlių namai"), skiria daugiau kaip penkiolikos metų tarpas. "... visas jos gyvenimas su Helmeriu tebuvo "maskaradas". Štai čia tas stebuklas, kurio ji taip laukė ir bijojo. Palikdama šeima, vyrą, Nora meta iššūkį veidmainiui, egoistui ir bailiui visuomenei",—tokia Nora, sukurta Mironaitės 1943 metais režisieriaus R. Juknevičiaus pastatyme, prisiminė LTSR nusipelnęs artistas A. Radzevičius. Ir štai Nora "antroji", sukurta jau Rusų dramos teatro scenoje—"Nora, atsiveikindama su Torvaldu, nesididžiuoja savo pranašumu, neniekina jo, moraliai menkesnio. Jai gaila, skaudu, kad viskas taip išėjo... Ji dar galutinai neįveikė nežinomos ateities baimės",—taip rašė teatro kritikė D. Rutkutė.

Skirtumas interpretuojant herojės poelgius akivaizdus. Ankstyvoji, kitaip tariant Mironaitės jaunystės Nora, žymiai principingesnė, drąsesnė ir kategoriškesnė. Antroji—daugiau abejojanti, pasimetusi, tačiau žmogiškai šiltesnė. Šie vaidmenys, vieni iš geriausių ne tik Mironaitės kūryboje, bet ir

Nukelta į 13 psl.

Vienybė, 1983 m. gegužės 15 d.

Sparčiai auganti milijoninė

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

Yra geriausia ir patogiausia bankinė įstaiga visiems lietuviams.

- KASA už paprastas taupymo sąskaitas moka **9%**
- Už IRA pensijų indėlius KASA šiuo metu moka **11%**
- Už didelius ir mažus sertifikatus KASA moka kiek galima aukščiausius procentus.
- Visiems taupytojams KASA lengvomis sąlygomis suteikia visų rūšių paskolas.

—KIEKVIENO ASMENS INDĖLIAI KASOJE
APDRAUSTI IKI 100,000 DOL.—

KASOS įstaiga veikia savaitės dienomis nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, o penktadieniais iki 6 val. ir šeštadieniais iki 5 val. vak.

KASOS adresas: 86-01 114th Street, Richmond Hill, N. Y. 11418. Telefonas: [212] 441-6799

KASA kviečia visus jungtis į lietuvišką taupymo įstaigą.

LIETUVIŲ KREDITO UNIJA KASA

Geg. 7 d. lietuvių kredito unijos Kasa įvyko narių susirinkimas Kultūros židiny. Susirinko netoli šimto.

Kasos prezidentas Vytautas Vebeliūnas, veiklus, sumanus ekonomistas-finansininkas prieš 20 metų įsteigė privačią bendrovę Litas. Bendrovė augo ir stiprėjo, kaupdama kapitalą. Bet laikui bėgant, Litui pasidarė "nuobodu", lyg tam vienišam Adomui Rojuje... V. Vebeliūnui Lito "pagailo", ir jis sutvėrė Litui sesutę — Kasą, kredito uniją. Kasa dar jaunutė, vos trijų metų.

Kasos susirinkimą pradėjo ir jam vadovavo jos viceprezidentas Vytautas Alksninis. Pasveikines susirinkusius, jis pakvietė Jolitą Gudaitytę paskaityti praėjusio Kasos susirinkimo protokolą. Jolita gražia lietuviška tartimi perskaitė protokolą, ir jis buvo priimtas be pataisų.

Toliau sekė Kasos administracijos skyrių pranešimai, kuriuos atliko skyrių vedėjai.

Kasa yra vedama ir tvarkoma Kasos prezidento ir jos direktorių tarybos, jie ir yra skyrių vedėjai.

Iždininkė Laima Lileikienė pranešime painformavo apie Kasos finansinę būklę: 1982 m. pabaigoje jos indėliai siekė beveik septyniš milijonus dolerių, per metus išmokėta virš \$600,000 dividendų, paskolų duota arti penkių milijonų ir pelningai investuota apie vienas milijonas. Gi Kasos 9% dividendai

už paprastas taupymo sąskaitas viršija visų kitų bankų eilinių sąskaitų ir sertifikatų nušimčius.

Šiuo metu Kasos kapitalas jau peršokęs 9 milijonus, ir tikimasi iki šių metų vidurio pasieks 10 milijonų.

Kasos finansinė politika, jos sėkmingos operacijos ir spartus augimas, palyginus ją su kitom panašiom kredito unijom, kasą iškelia į pirmaujančias eiles. Visa tai verta mūsų dėmesio.

Pranešimus taipgi davė kredito komiteto narys Antanas Razgaitis; kontrolės komiteto atstovas Juozas Bružas, direktoriai A. Šilbajoris ir Aloyzas Balsys.

Direktorius Rimas Vaičaitis plačiau pakalbėjo apie Kasos planus ir jos ateitį, jos pastangas stiprėti ir plėstis, atsikreipė dėmesį į diagramas, vaizduojančias Kasos progresą, kabančias šalia Čiurlionio paveikslo (net jis stebėjosi Kasos sparta ir užmojais).

Paskiausiai kalbėjo Kasos prezidentas Vytautas Vebeliūnas. Jis pabrėžė, kad visuomenės parama Kasai indėliais abipusiai yra naudinga. Stiprėjant mūsų Kredito unijai, ji galės skirti daugiau paramos ir šakotai lietuvių veiklai. Jau ir dabar lietuvių institucijom skirta dėmesio ir realios paramos: Maironio mokyklai, spaudai, radijo valandėlėm, parapijoms bei kitoms organizacijoms.

V. Vebeliūnas mėgsta vaizdingus palyginimus iš poezijos tekstų. Jo

Kasos Valdyba—sėdi: Laima Vileikienė, Vytautas Vebeliūnas, Algirdas Šilbajoris. Stovi: Romas Kezys, Aloyzas Balsys, dr. Rimas Vaičaitis, Vytautas Alksninis. S. Narkėliūnaitės nuotr.

manymu, šio meto Kasos 10 milijonų kapitalas yra lyg smaila viršūnė didžiulio kalno, slypinčio vandenyne ar dunksančio miglose... Kaip Maironis nuo Birutės kalno matė neapžvelgiamas Baltijos platybes, taip Kasos prezidentas nuo 10 milijonų viršūnės nujaučia šimtus milijonų lietuvių visuomenės jūroje.

V. Vebeliūno pomėgis poezijos leidžia tikėtis, kad jis bus geras draugas menam ir bendrai kultūros veiklai.

Po kalbų sekė rinkimai. Direktorių tarybon 3 metų kadencijai

perrinkti: V. Vebeliūnas ir V. Alksninis, o nauju nariu išrinktas dr. Rimas Vaičaitis.

Kredito arba skolinimo komite-tan buvo patvirtinti 3 nariai: Rima Gudaitienė, Antanas Razgaitis, Viktorija Niemi.

Pabaigoj buvo ir klausimų, jų, tačiau, galėjo būti daugiau ir svarbesnių.

Na, ir, kaip vienas pasakė—pagaliau—vaišės! Kaip jau įprasta Kasoj—viskas spartu: sparčiai tuštėjo bonkos ir įvairus maistas, kurį nešiojo jaunos dailios lietuvaitės.

J. K.

Primadona . . .

apskritai lietuvių teatro istorijoje, turbūt ir ateityje bus nagrinėjami kaip aktorinio meistriškumo mūsų scenoje pavyzdžiai (panašiai kaip ir H. Kurausko Hamletas), liks savotišku etalonu, rodančiu neribotas scenines galimybes.

Aktorei svetimas naivus optimizmas, vertinant save ir savo situaciją mene. Paskutiniojo dešimtmečio teatras gal ir nebepatenkina, neleidžia išsipildyti anų dienų šlovės subrandintiems lūkesčiams ir norams, gal slegia nostalgiskas jaunystės teatro prisiminimas. Ir būtent todėl imponuoja Mironaitės rūstus blaivumas, verčiantis be iliuzijų duoti tai, ką turi ir ką duoti aktorius. Nors ir keista, kuo daugiau išnaudoji savo, atrodytų, paskutinius rezervus, tuo greičiau jie vėl prisipildo. Sios mintys siejasi su dar vienu aktorės sceniniu įsikūnijimu—tai Emilijos Marti vaidmuo K. Čapeko "Makropulo recepte". Tai buvo lyg tikro jaunystės eliksiro lašas aktorės kūrybos taurėje. Išdidi, valdinga ir kartu koketiška, švelni Emilija Marti pademonstravo dar visa savo esybe pulsuojantį menininkės talentą.

"Makropulo receptas" buvo pirmasis didesnis bendras aktorės ir režisierės I. Bučienės darbas. Todėl tenka grįžti vėl prie anksčiau pradėto pokalbio: "M. Mironaitė man buvo žmogus, kuriuo žavėjosi visi. Todėl dirbti su ja ir norėjau, ir bijojau, nepasitikėjau savo jėgomis. Juk ir man tada buvo pati

Vienybė, 1983 m. gegužės 15 d.

Tešiama iš 12 psl.

darbo teatre pradžia. O dirbti su šia aktore buvo ir lengva, ir sunku, bet įdomu. Bendravimas su Mironaite padėjo man dar labiau priartėti prie aktorystės paslapčių, buvo gera mokykla jau vėliau dirbant su aktoriais. Labai žavėjo savo dideliu noru dirbti, žmogiška išmintim, talento rūstumu, intelektu, jausmo jėga ir poveikiu, kuriam iškart pasiduodavo scenos partneriai. Jaučiau didelę pagarbą jos prabėgusiems metams... Teatro ateitį Mironaitė sieja su jaunyste. Gal dėl to ji mėgsta bendrauti su jaunimu, stengiasi ieškoti glaudaus ryšio su jaunaisiais teatro aktoriais ir skaudžiai išgyvena, kai jo neranda, atsimušus į abejingumo, amatininkumo sieną..."

Tuo labiau žavi aktorės atsigrėžimas į jaunimą, kuris neretai vyresnės kartos aktorių kaltinamas pragmatizmu ir subuitėjimu. Tačiau Mironaitė sugeba išliuti patį jaunųjų idealizmą ir etinį maksimalizmą pro pakitusią santykio į meną išraiškos formą.

Aktorius gali savimi patikrinti daugelį žmogiškųjų, gyvenimiškųjų likimų. Jis įvairiomis savo asmenybės pusėmis įeina ir lyg užpildo svetimus likimus, o šie vėl sugrįžta į jį. Ir tai kartojasi vis iš naujo. Šis judėjimas, kitimas nėra savitiksliis ir uždaras. Jis nukreiptas į žiūrovų jausmus ir mintis. Ir jei kartais jis sutrikdo inertišką bėgimą, priverčia lyg iš šalies pažvelgti į save ir netgi kai ką perkainoti—šlovė aktoriui.

Kasos kredito unijos direktoriai ir dalis vadovybės gegužės 1 d. susirinkime. Sėdi iš k.: Rima Gudaitienė, Jolita Gudaitytė, Laima Lileikienė, Vytautas Vebeliūnas, Martynas Brakas. Stovi: Juozas Bružas, Romas Kezys, Aloyzas Balsys, Vytautas Alksninis, Rimas Vaičaitis, Celestina Šiultė, Zenonas Jurys, Algirdas Šilbajoris ir Antanas Razgaitis.

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona, pyragai vedybiniam ir kitokiems pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N.Y. 11368

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

ATGARSIAI APIE LIETUVOS KREPŠININKUS

Kauno Žalgirio stiprus pasirodymas Tarybų Sąjungos pirmenybėse (nors ir baigminėse varžybose pralaimėjus prieš Maskvos CASK), yra plačiai diskutuojamas ne tik Lietuvoje, bet ir kituose kraštuose, o ypač Amerikoje lietuvių tarpe. Čia gaudomos visos prieinamos žinios apie jų sėkmes (o taip pat ir nesėkmes paskutinėse dvejose rungtynėse).

Sporto komentatoriai gana gerai vertina papildomas (trečiąsias) rungtynes Kaune. Štai, Kauno Tiesoje Kęstutis Andziulis rašo, kad tos rungtynės buvusios vyriškumo ir pasiaukojimo pamoka. Buvusio žymaus Lietuvos krepšininko ir trenerio S. Butauto nuomone, nors ir žalgiriečiams nepavyko laimėti šių dramatiškų rungtynių, tačiau jie verti gražiausių žodžių. Jis teigė, jog jeigu žalgiriečiai būtų taip žaidę antrose rungtynėse, tai papildomo susitikimo nebūtų reikėję.

Kauno Tiesa savo vieną rašinių apie žalgiriečius baigė tokiais žodžiais:

Galima džiaugtis, kad Kauno žalgiriečiai 1983 metų pirmenybėse padovanojo tūkstančiams krepšinio mėgėjų daug išpūdingų akimirku, pademonstravo didelį meistriškumą, ryžtą, suteikė daug emocijų, malonių prisiminimų. Žalgiriečiams daug komplimentų skiria sąjunginė sportinė spauda, televizija, išymūs specialistai, jie apgauti didžiule žmonių pagarba. Už tai jiems ir jų treneriams galima nuoširdžiai padėkoti ir palinkėti naujų pergalių.

TRENERIO PASISAKYMAS

Vilniaus Vakarinės Naujienos įdėjo A. Staniulio reportažą, kuriame cituojamas TSRS krepšinio rinktinės vyr. trenerio A. Gomelskio žodžiai:

— Šios finalinės rungtynės — geriausia krepšinio reklama. Aikš-

telėje pabuvojo net septyni pasaulio čempionai, kurių žaidimas nusipelnė aukščiausio įvertinimo. Esu laimingas, kad vėl nugalėjo mano gimtasis klubas, tačiau ir jūs galite didžiulius turėdami tokią galingą komandą. Žalgiriečiai galėjo laimėti...

ŽALGIRIS PRANCŪZIJOJE

Dar nespėję reikiamai atsigauti po baigminių rungtynių su Maskvos CASK, žalgiriečiai turėjo dalyvauti Lietuvos baigminėse varžybose (jie ten laimėjo I vietą), o tuoj po to vykti ilgesnėn kelionėn į Prancūziją.

Prancūzijoje jie turėjo pajudėti be trijų pagrindinių savo žaidėjų — pasaulio čempionų: V. Chomičiaus, S. Jovaišos ir A. Sabonio, kurie išvažiavo į TSRS krepšinio rinktinės stovyklą, ruošti Europos krepšinio pirmenybėms.

Tačiau ir be savo žymūnų Žalgiris neblogo pasirodė, nes iš 4 susitikimų pralaimėjo tik vieną. Pradžioje Žalgiris dalyvavo tarptautiniame turnyre Montbrisono miestelyje (jame kurį laiką gyveno ir žaidė Kempteno Šarūno pagarsėjęs žaidėjas Z. Varkala). Nugalėjo vietos komandą 114-98, antrą dieną baigmėje turėjo nusileisti Belgijos Lježo krepšininkams 90-94, nors pirmą kėlinį buvo lengvai laimėję (50-35). Belgų komandoje žaidė 5 Belgijos rinktinės žaidėjai ir du amerikiečiai profesionalai.

Be to, kauniečiai dar žaidė Lijono priemiestyje, kur įveikė vietos komandą 99-90 ir Grenoblyje su BCG-100-94.

VILNIAUS ŽALGIRIO FUTBOLININKAI

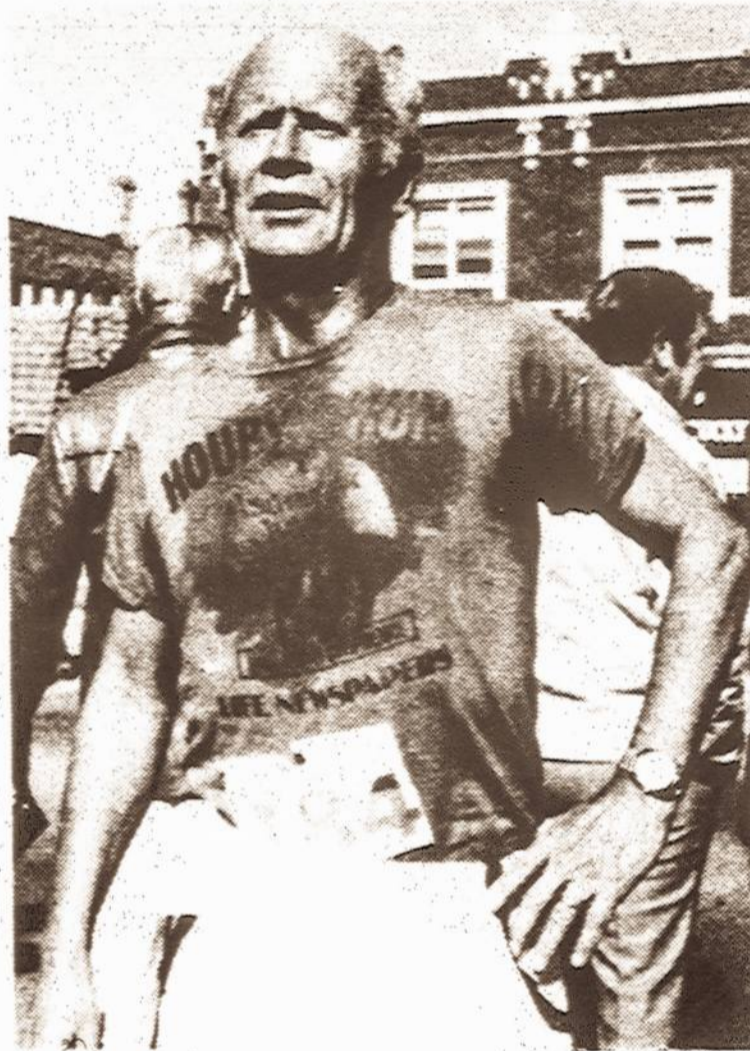
Pasibaigus krepšinio varžyboms, Lietuvos sporto mėgėjų dėmesys nukrypo į futbolą, kur Lietuvos garbę TRRS pirmenybėse šiemet gina Vilniaus Žalgiris pačioje aukščiausioje lygoje, kurioje daugumoje žaidžia tarptautinio garso vienuoli-

Vilniaus Žalgirio futbolininkai prieš pirmas TSRS aukščiausios lygos pirmenybių rungtynes [su Tbilisio Dinamo] Vilniaus centriname stadione. Pačios rungtynes baigėsi lygiomis 0-0. V. Kapočiaus nuotr.

kės. Iki šiol mus pasiekusiais duomenimis, lietuviai laikosi geriau negu buvo laukta. Po 4 turėtų rungtynių lietuviai nepatyrė nė vieno pralaimėjimo, sužaisdami trejas rungtynes lygiomis ir ketvirtose pasiekę pergalę.

Po dvejų rungtynių išvykose, žalgiriečiai savo pirmąjį susitikimą namuose turėjo prieš pagarsėjusią Tbilisio Dinamo komandą, kuri 1981 m. išėjo Europos taurių laimėtojų nugalėtoja. Ši kartą kaip ir ankstesniuose susitikimuose pasėkmė buvo lygi — 0-0. Ilgai lauktoji pergalė buvo pasiekta sekančiame susitikime, žaidžiant prieš Baku Nefičio vienuolikę.

Dr. F. V. Kaunas po 10 km bėgimo Cicerijoje.

Ed. Šulaičio nuotr.

ROMAS ŠILERIS ATVYKSTA AMERIKON

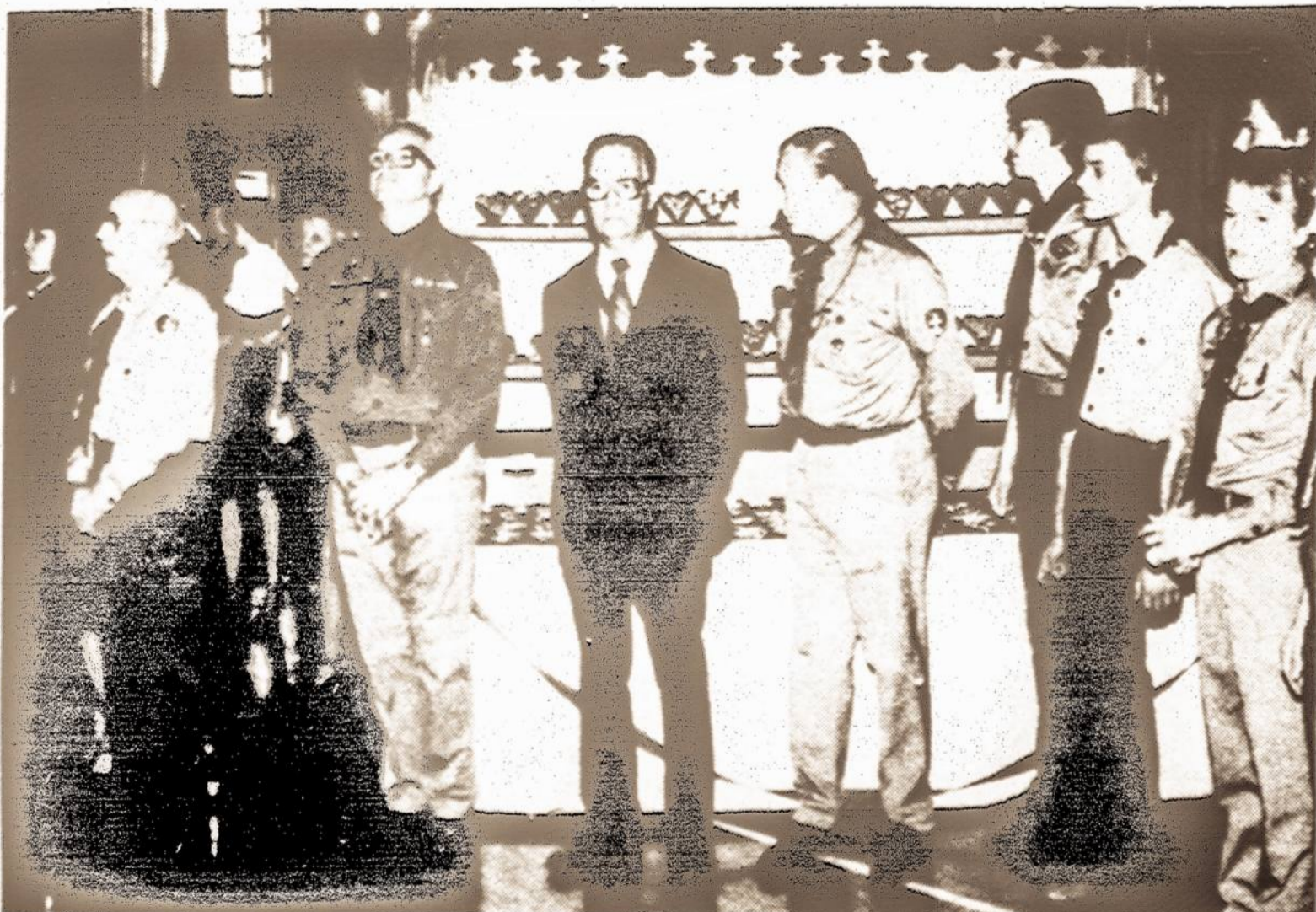
Lietuviškosios spaudos bendradarbis Romas Šileris iš Frankfurto V. Vokietijoje ilgesniam vizitui atvyksta į JAV. New Yorke jis atsiras birželio 4 d. ir Amerikoje išbus iki liepos 4 d. Pabuves 8 dienas New Yorke, išsileis autobusu kelionėn po Ameriką iki San Francisco. Iš ten birželio 29 d. atvyks lėktuvu į Čicagą ir čia stebės Pasaulio Lietuvių Dienų programą.

R. Šileris anksčiau yra bendradarbiavęs Keleivyje, Europos Lietuvyje ir kitur. Jo vienas rašinys neseniai tilpo ir Vienybėje. Beje, su juo kartu Amerikon atvyksta dar trys Vokietijos lietuviai.

E. CINZO APSAKYMAS PER VILNIAUS RADIO

Vilniaus radijo teatras pakvietė klausytojus į Belgijoje gyvenančio lietuvių rašytojo Eduardo Cinzo apsakymo "Viena direktoriaus diena" radiofonizacijos premjerą.

Šia proga Lietuvos televizijos ir radijo programų savaitraštyje Kalba Vilnius supažindinama su E. Cinzo gyvenimu ir kūryba plačiau aptariama radiofonizuoto apsakymo tematika ir problematika. Apsakymo autoriaus Eduardo Cinzo pavardė, rašoma savaitraštyje nėra nauja. Jau esame skaitę jo apsakymų, publikuotų Literatūros ir mene, Gimtajame krašte.

Iš Detroito skautų Kaziuko mugės atidarymo, kovo 6 d., — Dievo Apvaizdos Kultūros centre. Kalba — Baltijos tunto tuntininkas Juozas Orentas. Toliau matyti skautininkas Česlovas Anužis, buvęs tuntininkas, Algirdas Manvydas, Jonas Asminas ir dalis skautų. J. Urbono nuotr.

Vytautas Beleckas ir sūnus Jonas, sav. Winter Garden svetainės, 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogomis. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDymo CENTRAS

DR. DONATAS ALEKSANDRAVIČIUS, VEDĖJAS

Metro Dental Service, P. C.

116-06 MYRTLE AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y. 11418

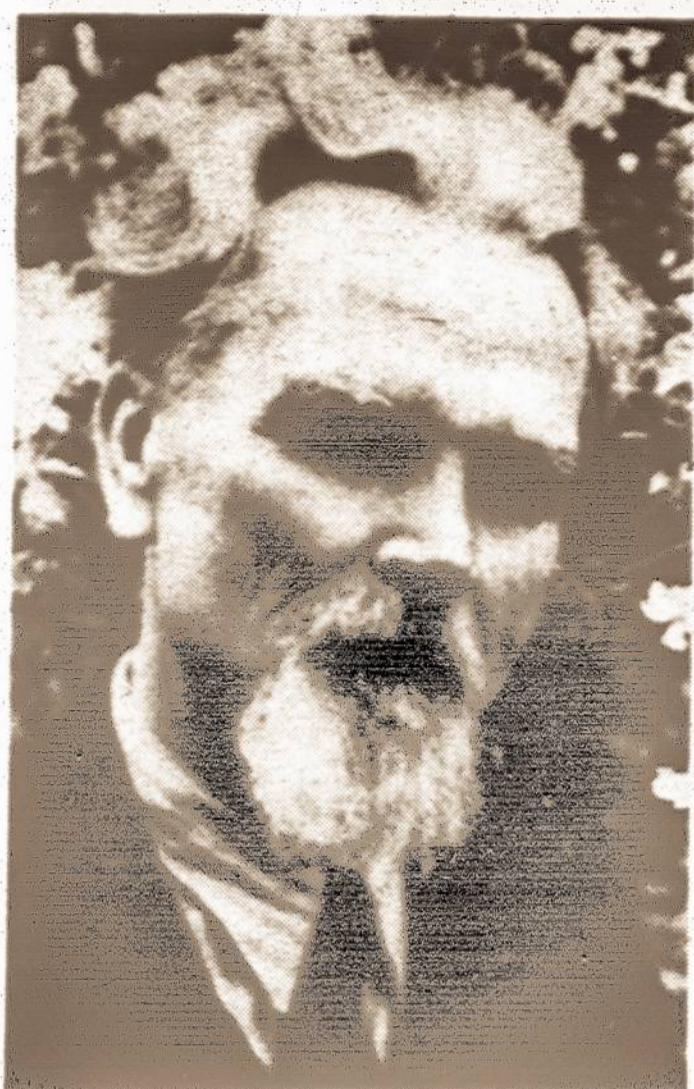

Prieinamos kainos, modernūs įrenginiai, patogus privažiavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: [212] 441-0909

Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

PRISIMINIMAS

Petras Šalčius,
Vilniaus universiteto prorektorius.
Profesorius ord., Ekonominių
mokslų daktaras
90 metų gimimo ir 25 m. mirties
sukakčių proga.

Antanina Gustaitytė-Šalčiuvienė,
rašytoja, geografijos vadovėlių
autorė, 89 m. gimimo ir 25 m.
mirties sukakties proga.

MIRĖ PREL. J. GUTAUSKAS

Balandžio 10 d. Glasgove, Skotijoje, mirė prel. Juozas Gutauskas, ilgametis Skotijos lietuvių kapelionas. Palaidotas balandžio 13 d.

Buvo gimęs 1896 m. lapkričio 1 d. Lazdijuose, Seinų apskr. Kunigu išventintas 1920 m. liepos 4 d.

Velionis nuo 1934 m. gyveno D. Britanijoje. Jis ne tik aptarnavo lietuvius, bet ir leido bei redagavo *Išvių Draugą*, kuris sustojo pereitų metų pabaigoje. Rašinėjo taip pat *Ateityje*, *Židinyje* ir kituose žurnaluose, dirbo lietuvių organizacijose Skotijoje ir D. Britanijoje.

Emilija Vaišnoraitė, ilgą laiką gyvenusi ir dalyvavusi visuomeninėje veikloje Brooklyne, N. Y., kovo 25 d. mirė Putnamo Matulaičio namuose. Palaidota Putnamo seserų kapinėse.

Mirė Jonas Norkaitis

Jonas Norkaitis, ekonomistas ir nepriklausomos Lietuvos politikas, kovo 22 d. mirė Bad Mergentheimo ligoninėje, sulaukęs 90 metų amžiaus. Palaidotas kovo 25 d. Bad Mergentheimė.

Velionis buvo baigęs Marijampolės gimnaziją, matematiką ir fiziką studijavęs Petrapilio universitete.

Lietuvon grįžęs 1919 m., įsijungė valstybės tarnybon. 1923 m. buvo paskirtas finansų ministerijos įgaliotiniu išlaisvintam Klaipėdos kraštui ir Klaipėdos muitinės viršininku; 1925 m. finansų ministerijos prekybos departamento direktorium, 1936 m. — užsienio reikalų ministerijos ekonominio departamento direktoriumi. Vadovavo "Lietuvos cukraus" bendrovės steigimui 1931 m., iki pirmos sovietinės okupacijos buvo jos pirmininku.

Pokario metais atstovavo Lietuvos ūkininkų partijai VLIKo taryboje, vadovavo Lietuvos Raudonajam Kryžiui. Paliko liūdintį sūnų Joną, filosofijos daktarą ir ekonomistą, veiklą Vokietijos Lietuvių Bendruomenės narį.

TEATRO PRADINKĖ

Neseniai Kaune mirė Vilniaus mėgėjų teatro aktorė Elena Kasperskaitė-Rucevičienė. Ji buvo gimusi 1886 m.

1903 m. su motina ir seserimi atsikėlusį į Vilnių ir ištekėjusi už Antano Rucevičiaus, drauge su vyru išitraukė į kultūrinį darbą, vaidino įvairiuose lietuvių teatro mėgėjų pastatymuose. Ji vertė scenos veikalus iš lenkų, rūsų kalbų, pati rašė scenines miniatiūras, intermedijas, sulietuvino Z. Parvio dramą "Smuklė", organizavo lietuviškus spektaklius.

Turėjo didelį aktorinį talentą, daug vaidino. To meto scenos mėgėjus ji žavėjo tokiais vaidmenimis, Antanina ("inteligentai"), Aliutė ("Ne sau žmonės"), Rūtelė ("Kerštas") ir kt.

1919 m. režisieriui Olinskiui organizuojant Vilniuje valstybinį teatrą, jame dirbti buvo pakviesta ir Elena su vyru.

Ilgus metus E. Rucevičienė aktyviai dalyvavo Kauno scenos veteranų skyriaus veikloje. Ji išsaugojo daug vertingų dokumentų, nuotraukų, knygų.

Klemas Budreckas, Vienybės skaitytojas, gyvenęs Brooklyne, Union Ave., mirė gegužės 1 d. Buvo 79 m. amžiaus. Jo kūnas buvo pašarvotas Baltrūno laidotuvių koplyčioje. Rožinį sukalbėjo Apreiškimo par. klebonas kun. J. Pakalniškis. Palaidotas gegužės 4 d. šv. Karolio kapinėse, šalia savo brolio. Laidotuvėmis rūpinosi jo giminaitis.

JONUI GALINIUI

mirus, jo žmonai Viktorijai, dukrai Danutei Šilbajorienei, sūnui Vytautui ir jų šeimoms reiškiamo **nuoširdžią užuojautą.**

LIETUVIŲ DARBININKŲ DRAUGIJOS 7-OJI KUOPA

Prieš 5-erius metus mirė foto-architektas Jurgis Mačiūnas, Fluxus meno grupės įsteigėjas. Jo paskutinė valia — kad jo sukremuotieji pelenai būtų išbarstyti jūroje. Nuotraukoje Long Island sąsiauryje prie Greenwich, Conn. uosto švyturio: iš k. į d. velionio ilgamečiai draugai — Barbara Moore, Art Forum žurnalo bendradarbė, Yoshi Wada — kompozitorius, kuris pelenų ir vainiko nuleidimo metu sugrojęs skaudžiai liūdną savo kompoziciją; išymus dailininkas AY-o, Nijolė Šalčiuvienė ir Nijolė Mačiūnaitė-Valaitienė.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos
ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO, VALSTYBĖS IR FEDERALINĖS
VALDŽIOS MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y. 11418
Telefonas: Virginia 6-1800

WALSH & CASSESE

FUNERAL HOME, INC.

104-38 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y. 11418

212-849-2775

212-843-4620

OUR CHAPELS CAN ACCOMMODATE 200 PERSONS.

PARKING ON PREMISES.

J. MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MODERNI, VĖSINAMA KOPLYČIA

A. J. BALTON-BALTRŪNAS
LICENSED MANAGER AND NOTARY PUBLIC

660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211
Tel. STagg 2-5043

Juozas Kavaliauskas

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Licensed Pennsylvania and New Jersey

1601 S. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas DEwey 4-5136

VIENYBĖ

Agentūra Vytis, kuriai vadovauja Romas Kezys, jau priima rezervacijas kelionei į Chicagoje vykstančias Pasaulio lietuvių dienas. Autobusu birželio 25 — liepos 4 dienomis; kaina — \$235, o birželio 29 — liepos 4 — \$156. Lėktuvu išskrendama birželio 25 d., grįžtama liepos 4 d. Kaina \$334. Į kainą įskaitomas ir mokestis už viešbučio kambarį visam laikui (dviem kambariais). Autobuso kaina be viešbučio — birželio 25 d. — \$115; birželio 29 d. — \$96. Lėktuvo kaina be viešbučio — \$189.

Vytautas Alksninis, LB New Yorko apygardos vicepirmininkas, vadovauja komitetui, kuris rūpinsis Australijos lietuvių sportininkų sutikimu ir priėmimu New Yorke. Svečiai atvyksta birželio 13 d., pirmadienį, ir išvyks birželio 17 d., penktadienį. Nakvynėmis rūpinasi Vida Jankauskienė, tel. 849-2260, ir Aldona Katinienė, tel. 846-1210. Komitetas kreipėsi į newyorkiečius, prašydamas talkinti, ypač kas gali svečius apnakvydinti. Birželio 14 d. vakare Kultūros židinyje įvyks bendras susitikimas, o trečiadienį australiečiai žais draugiškas rungtynes su New Yorko sportininkais.

Dr. Marytė ir Aleksas Žemaičiai sugrįžo iš Romos, kur dr. Marytė dalyvavo gydytojų konferencijoje. Turėjo progos susitikti ir su Lietuvos vyskupais, tuo metu besilankiusiais Vatikane.

MARGUČIŲ BALIUS

Tradicinis margučių balius, kurį kasmet rengia Lietuvių Darbininkų Draugijos 7-oji kuopa, įvyko balandžio 23 d. Fifi salėje, Woodhavene. Kuopos pirm. Bronė Spūdienė, pasveikinusi susirinkusius, pobūviui vadovauti pakvietė Vienybės ir Tėvynės red. Joną Valaitį.

Kalbėjo visa eilė narių ir svečių. Kuopos narė Lilija Šateikienė papasakojo apie margučius ir jų dažymą. Dvi premijas už gražiausius margučius — pirmąją ir trečiąją laimėjo Marytė Dudutienė, o antrąją — Salomėja Narkėliūnaitė. Įsirašė du nauji nariai: Marija Polo ir Juozas Lugauskas.

Margučių baliuje daugiausiai pasidarbavę: kairėje Bronė Spūdienė, Elena Bublaitienė, Alfonsas Marcelynas, Marytė Vasilka, daugiausiai Margučių numarginusi; Lilija Šateikienė.

DARIAUS IR GIRĖNO 50-MEČIO MINĖJIMAS

New Yorko šaulių kuopa rugsėjo 11 d., sekmadienį, Kultūros židinio didžiojoje salėje rengia transatlantinių lakūnų Dariaus ir Girėno istorinio skrydžio 50 metų sukakties minėjimą. Numatyta plati programa, kurioje kalbės asmenys, dalyvavusieji Lituanicos krikštynose, aukų skridimui telkime ir lakūnų išlydėjime iš New Yorko. Taip pat bus rodomi filmai iš Lituanicos krikštynų bei didvyrių laidotuvių Kaune.

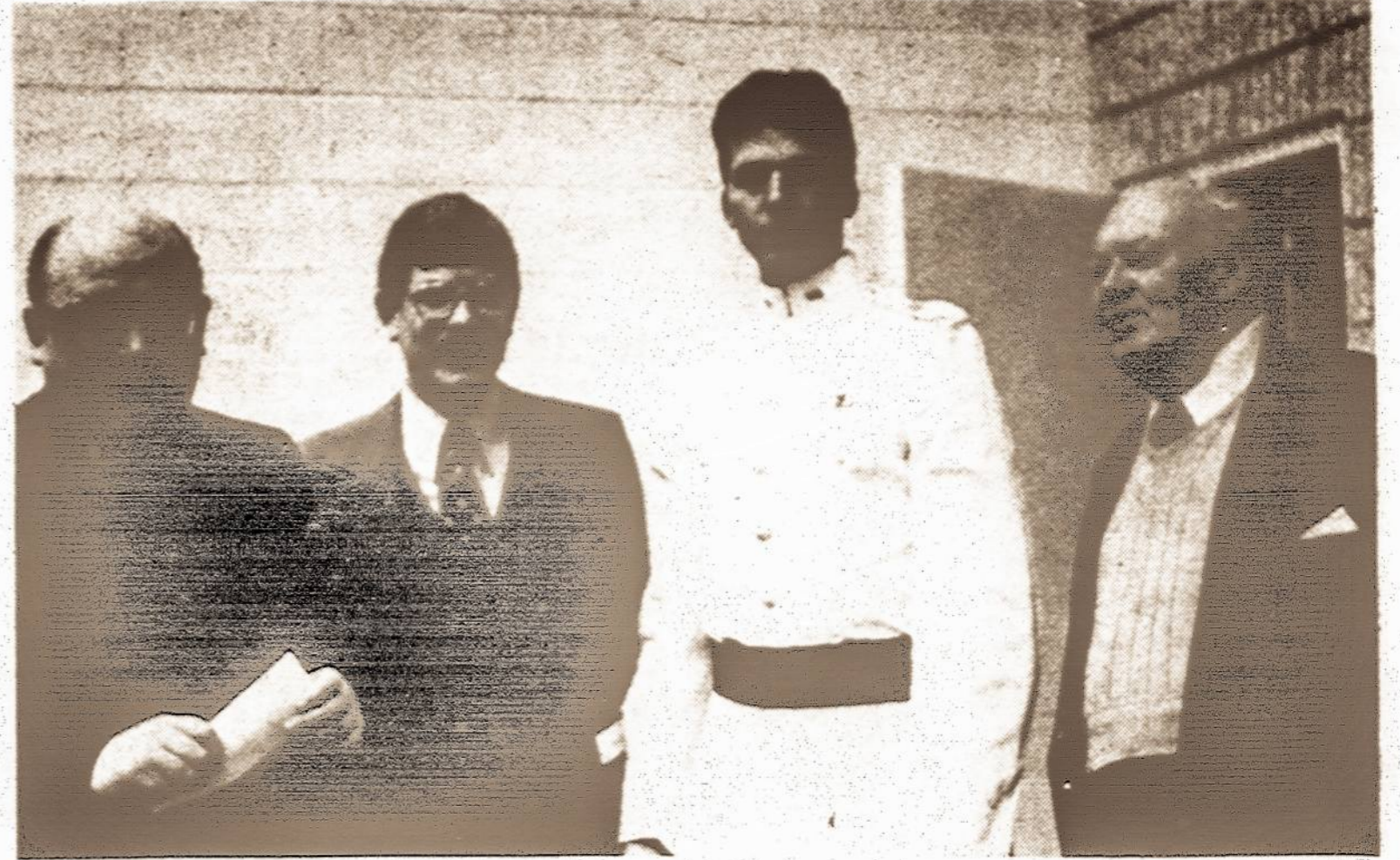
New Yorko šauliai taip pat ketina paruošti didelį Dariaus ir Girėno paveikslą su jų testamentu "Tau, jaunoji Lietuva", ir įteikti jį Kultūros židiniui nuolatinei ekspozicijai. Jie ruošiasi išleisti ir keleto atvirukų seriją, pavaizduojant Dariaus ir Girėno skrydį ir jų tragišką žuvmą. Kuopos vadas Kęstutis Miklas jau kontaktavo eilę asmenų, kurie buvo Dariaus ir Girėno žygio talkininkais ir liudininkais, kai jie buvo išlydėti tam istoriniam skrydžiui.

* * *

Kaip kasmet, taip ir šiemet, prie didvyriams paminklo Lituanica aikštėje Brooklyne įvyks Dariaus ir Girėno minėjimas. Jis bus liepos 16 d., šeštadienį. Jį rengia Dariaus ir Girėno Paminklo Komitetas ir Lietuvių Darbininkų Draugijos 7-oji kuopa. Po minėjimo iškilnių numatoma apsilankyti Floyd Bennet Field aerodrome, iš kur prieš 50 metų Darius ir Girėnas pakilo savo skrydžiui per Atlantą.

Birželinį trėmimų minėjimas bus birželio 12 d., sekmadienį. 11 val. bus pamaldos Apreiškimo par. bažnyčioje. 2 val. popiet Kultūros židinyje įvyks minėjimo akademinė ir koncertinė dalis. Organizacijos kviečiamos dalyvauti su savo vėliavomis, perrištomis juodais kaspinais. Minėjimą rengia New Yorko organizacijų jungtinis komitetas.

Aušros 100 metų sukakties minėjimą nutarta rengti Kultūros židinyje rugsėjo 18 d. Bus atitinkama akademinė ir meninė programa. Tuo reikalu New Yorko Lietuvių Bendruomenės vadovybė buvo susaūkusi New Yorko organizacijų pasitarimą.

Trečiosios premijų šventės proga susitikę Kultūros židinyje: iš k. d.: Darbininko vyr. red. dr. K. Bučmys, Vienybės leidėjas ir reik. vedėjas J. N. Tysliava, West Point kadetas A. Zundė ir Vienybės red. J. Valaitis. S. Narkėliūnaitės nuotraukos

DR. JOKŪBO IR LORETOS STUKŲ PADĖKA

Šeštadienį, balandžio 30 d., mūsų "Lietuvos Atsiminimų" radijo 42-osios metinės buvo iškilmingai bei šauniai paminėtos banketu ir baliumi, su menine programa. Esame begalo dėkingi visiems mūsų bičiuliams, kurie sausakimšai pripildė Newarko lietuvių parapijos salę. Ypatingai dėkojame solistei Angelei Kiaušaitėi už gražiai atliktą koncertinę programą; muzikui Liudui Stukui už jai akompanavimą, taip pat akordeonistui Juliiui Veblaičiui, Marytei Šalinskienei ir jos broliui už bendrą dainavimo pravedimą...

Ypatingai dėkojame mūsų brangesiems talkininkams: Bernardui ir Violui Skripatams ir jų sūneliui Edvardui, kuris savo meniškais plakatais išdekoravo sceną, Kaziui Šipailai, Broniutei Venckienei ir jos mylimai seselei, vienuolei Viktutei, atvykusiai iš Putnam, Connecticut, Juozui Krukauskui, Betty Luccio, Agotai Naivienei ir jos talkininkams už taip skanų maistą, Mykolui Rapšiui ir jo muzikantams už linksną muziką, prelatui Jonui Šarniui už leidimą naudotis parapijos salę, Nekaltojo Prasidėjimo Seselėms ir Seselei Aloyzai už padovanotą Fabrieland savininkams Jay ir Gertrudai Heymanams už \$200 vertės dovanų laimėjimąms. Visiems iš visos širdies reiškiamė gilią, nuoširdžią padėką.

Dr. Jokūbas ir Loreta Stukai

SUSIRINKIMAI

SLA 38 Kp. ir Lietuvių Darbininkų Draugijos susirinkimas įvyks birželio 5 d., sekmadienį Fifi salėje, 94-05 Jamaica Ave., arti Woodhaven Blvd. 1 val. p. p. įvyks SLA 38-osios Kp. susirinkimas, 3 val. p. p. Lietuvių Darbininkų Draugijos. Kviečiami nariai ir svečiai dalyvauti.

Lilė Milukienė, skautų veikėja, buvo pagrindinė kalbėtoja Motinos Dienos minėjime, kurį Lietuvių Bendruomenės I-oji apylinkė surengė Apreiškimo parapijos salėje gegužės 1 d. Aktorius Juozas Boley-Bulevičius paskaitė lietuvių autorių kūrybos, o jaunimas padeklamavo progai pritaikytos poezijos. Minėjime pagerbtos vyresnio amžiaus motinos.

PAJAUNĖJĘ BRIDGES

1983 m. kovo m. **Bridges**, No. 3, Vol. 7, ir dar ankstyvesnių porą laidų naujos redakcijos užmojais žymiai skiriasi nuo pirmųjų **Bridges** laidų, redaguotų kitų redaktorių prieš metus ar dar anksčiau.

Naujoji **Bridges** redakcija suprato, kad neįdomus neaktualus straipsnis, išverstas į anglų kalbą nepasidaro įdomesnis... Būtų netiksliai pasakyta—naujieji **Bridges** "žymiai skiriasi" nuo pirmųjų jo laidų. Dabartiniai **Bridges** yra jaunesni, įvairūs, aktualūs. Judrus ir akytas, stebintis gyvenimą čia ir Lietuvoje.

Bridges kovo laidoje No. 3 yra įdėta prezidento Ronald Reagan proklamacija, skelbianti vasario 16-ąją Lietuvos nepriklausomybės diena.

Pirmuoju straipsniu šioje laidoje eina Demie Jonaitis velykinių papročių apžvalga—Easter 1983, Youth and Resurrection of Lithuania; vedamasis Daniel Yenkevich—St. Casimir, Confessor, Prince, Patron of Lithuania; Algirdo Budreckio—"No, We're Not Polacks or Russians!" (Perspausdinta iš Vienybės). Ir tąsą straipsnio—14th Century Lithuania.

Yra fotografijos dviejų gražių lietuvių: Audra Avizienis ir Nijolė Paltinas. Audra—būsimoji modeliuotoja; Nelė—lietuvių liaudies dainų solistė ansamblyje "The Voices of Dunes".

Minimi Darius ir Girėnas ir jų žygio per Atlantą 50 m. sukaktis. Puslapis satyrinių karikatūrų ir keli epizodai iš Lietuvos jaunimo veiklos.

Bridges redaktorė Demie Jonaitis, padėjėjai Edmundas Vaičiulis, Dalia Bulvičiūtė ir Gintė Damušytė.

Kolektyvui linkime ištvermės ir sėkmės, vis ieškant naujų jaunų bendradarbių. Adresas: J.K.

Valteris Šleivys, Liet. Darbininkų Draugijos 7 kuopos išdininkas, tris mėnesius praleidęs Fort Hamilton veteranų ligoninėje, kur gydė kaulo ligą, sugrįžo namo ir sveikta. Pasakojo, kad su ligoninės personalu išsikalbėjęs, jog jis lietuvis, jį aplankiusi tenai dirbanti dr. Paprockaitė.

Skaitytojus prašome: nepamirškite atnaujinti Vienybės prenumeratą.

Vienybė, 1983 m. gegužės 15 d.